Nr 3. Årg. 12. 1954.

GUSTAVSBERGAREN

UTGIVEN AV
DISKUSSIONSCIRKELN
FORUM
I GUSTAVSBERG

GUSTAVSBERGAREN

ÅRG. 12 JULI 1954 Nr 3

Utgivningsort och adress:
Gustavsberg

Redaktionskommitté:
Gunnar Andersson, ansvarig utgivare
Gösta Dahlberg, redaktör
Harald Lindholm
Georg Lundgren
Axel Öhlund

Fotos: Hilding Ohlson.

Postgiro: 27 51 73

Prenumerationspris:
Helår: 4: —.
Till utlandet per helår 5: —.

E. Olofssons Boktryckeri AB
Stockholm 1954

INNEHÅLL:

	Sid.
Semester	2
Forum: Några ord om uppfostran	3
En pratstund med en veteran	4
Hur vi arbetar, 9. Kyldiskar och plastdetaljer	6
Företagsnämnden	8
Enhetsskolan	9
Musikfrämjandet	10
Vad vill konstföreningen?	10
Saltstänk från Farstaviken	11
Krönikan	12
Konsumspalten	15
Vi klarade solförmörkelsen	15
Drömsemester	16
Arbetsledare på skolbänken	17
Fritt Forum	18
Bland friluftsfolk vid Södersved	19
På vandring med en liten vän	20
Från Pastorsämbetet	22
Blåsorkestern	23

Skolnytt, 9 — Soliga spalten, 11 — Som sagt var, 11 — I förbifarten, 13 — Årets konfirmander, 18 — Upprop om insamling, 18 — Yrkesskolan, 22 — Vår tryckfelstävling 23.

Omslagsbild: *Från tältplatsen vid Södersved.*

Semester

Tre veckor i juli har vi njutit semester. Tågen ha rullat iväg med gustavsbergare åt alla håll. Med bil och linjebussar ha flera sökt sig till nya trakter och över gränserna till varmare länder. Båtägarna ha stävat mot sekundmeter till sina öar därute i fjärdarna. Några få spänstiga ha cyklat eller vandrat efter vägar och stigar i bygderna söderut. Andra ha sparat pengar och besvär och tagit det lugnt under de solfattiga dagarna här hemma. Själv sökte jag mig till KF:s semesterhem vid Nissafors, och trivdes storartat, trots att det bara blev bad tre gånger. Men vi badade bastu.

Det är ett egendomligt faktum att vi i allmänhet helst vill ha vår semester just denna tid i juli — regnmånaden. Vi trivs med att trängas på tåg och vägar, vi vill träffa mycket folk, vi finner oss i att kämpa om plats på pensionat och badstränder, att ha tält och campare runt om oss. Överbelastningen på semesteranläggningarna och kommunikationerna under juli gav för några år sedan uppslaget att de stora industrierna distriktsvis skulle sprida ut och växla sina semestertider under sommarmånaderna. Detta vettiga förslag tycks icke ha slagit igenom, och i mitten av juli trängs vi alltjämt med varandra för att få vår rekreation.

För många, kanske de flesta, blev semestern i år en besvikelse. Man skyndade hem igen från västkustens regn och kalla vatten. Endast längst i norr gav solen brunbränd hy och fjällsnön svalka. Har nu inte detta års regniga semesterveckor gett oss en tankeställare? Varför skulle vi inte kunna gå in för att anamma förslaget om semesterns spridning? Ja varför inte gå litet längre och uppmuntra till enskild semester i det blommande juni eller under augustis bärmarker och månskenskvällar? Eller rentav propagera för vår- eller vinterferier. Då finns det gott om plats på pensionat och friluftsgårdar, då är resorna billigare och angenämare. Då bleve också vilan och avkopplingen en välgörande realitet.

Under högsommaren, då dagarna är långa och ljusa, få vi i vår vardag de flesta chanserna att vistas ute, vi hinner med bad, kan vandra i naturen, vi får sol och luft på väg till och från arbete, ja även på rasterna. Varför ska vi då offra dessa dagar på semester?

Ja, så där sitter jag och funderar, medan regnet skvalar därute. Jag har tröjan på och semesterhemmets el-kamin sprider en behaglig värme. Visst är det trevligt här! Vi spelar canasta, idkar sällskapsliv, tävlar i bordtennis så svetten lackar, lyssnar till radio eller läser en deckare. Men det kunde vi också göra vilken annan tid på året som helst.

Nej, nu vill jag dra en lans för att semestern ska spridas över hela året! En absurd tanke, säger många, men varför inte? För dem som vill stifta bekantskap med andra folk lär den ljuvligaste tiden, t. ex. för ett besök i söderns soliga länder, vara under vår vår eller höst. — Vill man återse sin hembygd och träffa gamla vänner och anförvanter, så ska man inte ge sig av i juli. Och vilka möjligheter gives inte till att arrangera givande gruppresor, att träffa medmänniskor i deras vardag och arbete — blott man inte valde färdedagarna i juli?— Jag har haft tillfälle några år att delta i sensommarkurser på olika folkhögskolor och internat inom mitt gebiet. Ofta har jag reserverat en semestervecka för att få chansen att vara med. Även om det varit arbetsamt med föreläsningar och grupparbete, så har veckan ändå gett mera rekreation och stimulans än mången semestervecka. Jag har kommit hem, laddad av arbetslust och uppslag, efter att ha knutit kontakter med kolleger med liknande jobb. Jag har sovit och ätit gott.

Att förlägga semestern till den tidiga våren eller den sena hösten låter sig visserligen inte göra för familjer med skolbarn. Men de kan vara samman från början av juni till slutet av augusti. Och under vinterperioden ges minst en veckas skollov. Övriga familjer, ensamstående och ungdomar skulle må väl och säkert uppskatta att under annan tid än juli få vila upp från vardagen, delta i en gruppresa, en folkhögskolekurs eller koppla av på ett fridfullt pensionat. Och nog skulle det finnas arbete för dem i fabriken, medan det stora flertalet arbetskamrater i regel flyr därifrån till fruntimmersveckan.

Gösta Dahlberg

Vill Du ha nästa nummer av Gustavsbergaren i september?

I så fall bör manuskript vara inlämnade senast den 31 augusti.

Tackar på förhand!
Red.

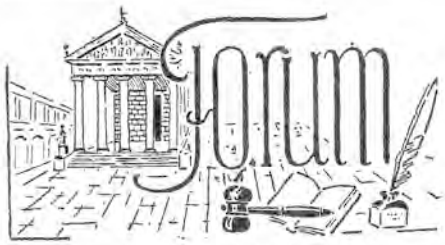

Några ord om uppfostran

För en tid sedan ramlade det ned en lapp på mitt bord från redaktören. Han ville ha uppsats om: "Hälsan framför allt". Ja jag har hört mången, som utropat: Den som dock hade hälsa. Jag har förstått dem och jag har sett tillbaks på deras liv och funnit att många många gånger är det deras eget fel, att hälsan slagit slint. Nog kan nutidens sjukvårdskonst ställa mycket tillrätta men det viktigaste är dock den förebyggande vården och den börjar med uppfostran.

Hemmets käraste uppgift är att fostra barnen. Förr i tiden låg denna uppgift lättare till. Hemmet var då en större enhet, barnskaran ofta större än nu och det arbete, som presterades, var ett arbete för hemmets del. Nu finna vi en annan karaktär. Ofta arbetar mannen för annans räkning och ej så sällan även kvinnan. För de uppväxande barnen innebär detta en minskad värld att göra upptäckter i och de erfarenheter, som barnet kan göra av det arbetande livet i hemmet bli mindre. Barnen av i dag fordra därför mer sysselsättning, mer vård och fostran.

Från samhällets sida göres nu också mycket för att underlätta denna fostran. Jag pekar på barnavårdsstationerna, barnhemmen, barnträdgårdarna etc. Det viktigaste är dock hemmets kärleksfulla och kontinuerliga fostran. Man har gjort undersökningar över vilka fostringsförhållanden, som gett de bästa resultaten genom att jämföra barn som uteslutande vårdats å barnhem, i hem med hjälp av sköterskетillsyn och enbart hem. Det har härvid framkommit att de barn som vårdats i hemmet med tillfällig hjälp och tillsyn av skolad sköterska visat den bästa utveckling och det är ju den formen av fostran, som vi försöker ge våra barn nuförtiden.

Jämför man utomäktenskapliga barn med barn födda inom äktenskapet finner man en mycket sämre standard hos de utomäktenskapliga. Detta gör att vi måste på alla sätt motverka tendensen till utomäktenskapliga barn. Staten gör ju även mycket därför. Den ger praktisk och ekonomisk hjälp till bosättning. För att stabilisera hemmet söker staten även genom skattelättnader, barnbidrag, nybyggnads- och förbättringsbidrag underlätta för hemmet och höja dess standard. Ej att förglömma är den upplysningsverksamhet bl. a. i skolorna, som söker motverka det sexuella livets snedvridenhet.

Då nu så många organ utanför hemmet söker att bringa värdefull hjälp men vi ändock se, att det är hemmets verksamhet, som är det viktigaste, så bör var och en inse sitt ansvar i frågan och göra sitt bästa för att bidraga med sin insats.

Varje mor och far vill ju med sin fostran söka nå fram till att deras barn skall bli sanna och ärliga, de vill se dem växa till helgjutna människor både kroppsligt och själsligt och de önska, att de som vuxna skall inse sin plikt att genom eget arbete försörja sig själva och förstå sitt ansvar i samhället.

Många äro de röster, som vill låta göra sig hörda, då det gäller barnens fostran. Läser man i litteraturen, utan att själv kritisera och bedöma, kan många få den uppfattningen att friheten för barnen är det viktigaste. Plantan skall växa, som den växa vill. Lägg inga hindrande och hämmande moment i vägen, ty då kan det bli ogynnsamma resultat. Så kan det mången gång låta. Detta är dock en stor missuppfattning särskilt med hänsyn till uppfostran i förskolåldern.

Professor Jundell framhöll på sin tid att fostran med tvång är under de första sju åren ett oundgängligt uppfostringsmedel. Övertalning och övertygelse har ej stor betydelse i lekåldern. Det är först när tanke- och omdömesförmågan börjar vakna, som man kan börja ge skäl och motskäl, men intill dess måste uppfostran till väsentlig del bestå i mildare eller strängare form av tvång. Av vikt är härvid att fostraren alltid upprätthåller respekt och kärlek inför sitt barn. Kärlek och auktoritet är de normer, som fostraren skall grundlägga för att kunna ge fostran. Mot varje ingrepp, som göres mot en människas eller ett barns frihet reses alltid ett motstånd. Detta motstånd, som i vissa fall kan stegras till trots, kan många gånger omöjliggöra fostrarens arbete. Kan man utgå ifrån att äga barnets kärlek och samtidigt ha auktoritet gent emot barnet, då har man en säker utgångspunkt för att övervinna detta motstånd och detta trots, som spärrar barnet. Samma energi, som ger trotset kan då kopplas om i positiv riktning och ge upphov till gott samförstånd.

Mot handlingar, som barnet företar sig och som ej kan gillas av omgivningen måste man söka framkalla olustkänslor hos barnet. Man skall söka väcka barnets s. k. samvete. Härvidlag har man en naturlig hjälp i det förhållandet att barnet har en inneboende tendens, en drift till lydnad. Barnet, säger Jundell, vill vara en älskad undersåte.

Orsaken till att föräldrar misslyckas, anger samma författare vara, att föräldrarna ha en obenägenhet att använda tvång. Detta tvång och dessa olustförnimmelser, som man måste använda i uppfostran bör dock ej få karaktär av straff. Straffet är ett ont, som kan undergräva kärleken och respekten. Alltför ofta är även straffet en produkt av vreden och straffets mål förgätes för det mesta i upphetsningen.

Uppfostran får ej heller ha till mål, att den som uppfostras helt skall underkasta sig uppfostrarens vilja. Barnet skall läras vilja och vilja rätt.

De två stora förhållanden, som inverka på barnens uppväxt är arv och miljö. Av dessa är det endast miljön fostraren kan inverka på. Vi ärver ej egenskaper i färdig form, utan anlag, som under inverkan av omgivningen ger upphov till egenskaper. Anlagen kan vi ej inverka på, men omgivningen kan vi till rätt stor grad förändra. Vi kan skydda de uppväxande från infektioner och dålig näring. Klimatiska faktorer kunna vi förbättra och upplevelser av skadligt slag kunna vi även skydda våra barn ifrån eller bjuda dem fostrande upplevelser.

Äro anlagen dåliga, måste miljön vara mer på sin vakt, för att ej skadliga sjukdomar skall göra sig gällande. Vi skall framför allt förstå att vi ej ärva utbildade karaktärsegenskaper utan olikheter ifråga om driftsliv och temperament. Utvecklingen beror mycket på miljön och uppfostraren. Den begåvning vi ärva kan miljön och fostraren försämra eller förädla även om vi ej kunna skapa ett geni av en medelmåtta.

Den viktigaste perioden av ett barns fostran infaller under de första 7 åren. Vi skall i kommande avsnitt söka bilda oss en uppfattning om våra åtgöranden för ett normalt barns fostran genom spädbarns- och lekåldern och avslutningsvis beröra senare skeden av vårt förhållande till barnens sexuella fostran. Därmed på återseende.

John Bellander.

En pratstund med en veteran

I mitten av juni fyllde vår hedersveteran Knut Andersson, 82 år. Jag överbringade förstås en blomma och passade på att pröva min bandapparat för en intervju, varav jag här ger en del glimtar. — Det är ett trivsamt hem där vid Doktorsgatan. Fru Hilma och dottern Ebon svarar för hemtrevnaden och Knut Andersson är spänstig och energisk och i alla avseenden en trägen arbetare i örtagården. Knut Andersson som redan 1882 formade hänklar i fabriken, har många namn i minnet när vi ber honom söka erinra sig några av yrkets pionjärer.

— Det fanns många stabila arbetare den tiden. Före min tid kallades de fabrikanter och stod högt i kurs. Där var gubbarna *Söderström, Wadström, Emil Box, Nils Andersson, Hammarström* och många fler. Söderström, som förresten kom från Svea Artilleri, var en duktig karl och intresserad av sitt arbete. Ja, gick man Algatan fram vid 9—10-tiden på kvällen, så såg man att det lyste från Söderströms arbetsplats. Han var handmodellformare och gjorde de finaste sakerna.

— Fanns de där gubbarna på en särskild avdelning?

— Nej, de var strödda litet varstans i fabriken, intill dess "nya verkstan" blev färdig. Då placerades maskinformarna på nedre botten och till höger en trappa upp stod de där stabila männen jag talade om.

— Var jobbade du själv?

— Som tioåring formade jag hänklar åt hänklerskorna och hade två öre för ett engelskt dussin, d.v.s. 36 hänklar. Det kunde bli en förtjänst på upp till 8 kr. i månaden och det var mycket pengar för en pojke i den åldern. Till midsommar 1885 jobbade jag som springpojke åt min bror på "äkta verkstan" och så hamnade jag hos Vetter.

— Har du någon mer yrkesman i minnet?

— Ja, en synnerligen skicklig karl var modellör *Pettersson*. Han kom direkt från akademien och skulle egentligen ha åkt till Tyskland på ett stipendium. Men så kom Gustavsberg emellan och erbjöd honom 125:— i månaden. "Å det förstår du väl", sa' Pettersson till mig, "det var en stor frestelse för mej, som inte var van att förtjäna ett öre." Så han blev kvar här. Men före honom hade *Forsberg* kommit hit som modellör. Men han var ju ingenting till modellör inte. Han blev verkmästare i stället! Stor, stöddig gubbe. — Så hade vi gubben *Dahlberg* (fint namn). Han var flickornas morbror. (Flickorna det är systrarna Atherton i samma hus). Han satt där oppe på "Englunds verkstad" och där arbetade också min bror.

— Ska du berätta litet om ditt eget arbete.

— Ja, jag jobbade som sagt hos Vetter. Han var svår att tas med. När jag varit hos honom bra många år, så begärde jag mig därifrån. Jag var på Forsberg flera gånger utan resultat. "Du får gå till brukspatron", sa han. Ja, jag gick in till brukspatron. Då blev det "konselj". På omvägar fick jag höra att de kommit överens om att jag skulle vara kvar till dess jag gick därifrån. Gubben Forsberg hade sagt att "det är bäst att Knut får vara där, för man törs inte skicka dit vem som helst. För dom kan ta en form och slå Vetter i skallen med. Å det vet jag att det gör inte Knut." Fjorton dagar efter tog jag på mig rocken och gick därifrån. Jag träffade gubben Forsberg i fabriken och bad att få en polett och gå hem, tills det blev klart för mej. "Dä ä bäst du går till brukspatron!" sa Forsberg. Då träffade jag mäster *Barlow* och bad honom om en polett. Ty det måste man ha för att få gå ut ur fabriken. Samma svar. På eftermiddagen var jag hemma. Så blev det konselj igen utanför "Kasern". Så kallade dom ut min bror och sa åt honom att gå till Vetter. "Jag", sa han, "jag som är van att vara bland folk". Då skickade dom ut *Valfrid Pehrsson*, som var hos modellör Pettersson.

— Du var stursk redan då!

— Ja, men jag var väl en 18 år också. I alla fall fick jag komma till modellör Pettersson och gjuta modellformar och annat. Så kom gubben Barlow en vacker dag och bad mig att jag skulle gå tillbaka till Vetter. Jag blev

"Gubben Forsberg dugde inte till modellör, men blev verkmästare i stället."

lovad guld och gröna skogar. Där skulle tas upp en dörr, så vi kom närmare varandra och så vidare. "Nej, det är bäst att väggen får vara hel", sa jag. Jag var fortfarande ovillig. Men Vetter hade just en fin blomkruka färdig och den kom Barlow till mej med och bad mej vara snäll att ta hand om den. Och arbete kunde jag ju inte neka till. Jag måste ta emot den — och så var det klippt. Och snart efter satt jag inne hos Vetter och arbetade.

— Kommer du ihåg någon särskild händelse från din ungdom vid fabriken.

— Jo, 1882 fanns det en byggmästare här som hette *Lenander*. Han skötte mekaniska verkstan och snickeriet. Så hade vi en gravör, som hette *John Karlsson*. De där två kom ihop sej och John Karlsson var den som inte vart svaret skyldig och kunde vara rätt uppkäftig. Då klaga

Mäster Barlow

Lenander för mäster Barlow. Karlsson blev nedkallad till laboratoriet. Och där fick han smörj!

— Var det husaga?!

— Ja det skulle man kunna säga. Det där spred sej som en löpeld i samhället och en kväll, när Lenander skulle upp och spisa på Värdshuset var alla Gustavsbergare samlade på torget och Stenhusbacken var full av folk. Då gick löjtnant Odelberg och mäster Barlow ut på kajen för att titta hur det såg ut. "Det är inte gott att gå fram där", sa löjtnanten. Så gick gubben Barlow upp och bad dem att gå hem och inte samlas på det där viset. "Ni får både plikter och flytter", sa han. Då skrek folket: "Då flyttar vi allihopa!" Då lugnade sig Barlow och ropade: "Ni behöver varken plikta eller flytta!"

Så småningom försvann den ena efter den andra. Dagen därpå gick mäster Barlow runt i hela fabriken och bad att de inte skulle gå ut och ställa sig så där någon mera kväll. Och så blev det.

— Vad hade ni för arbetstider?

— Tjugo minuter över fem ringde det "väckning" på slamhusklockan, och klockan sex började arbetet. Dagsverkare skulle arbeta från sex till halv sju. Styckearbetare fick gå hem klockan fem, men de stod vid porten halv sex på morgonen. Till största delen kom de igen till fabriken vid sju-tiden på kvällen. De gick till och med ned på söndagsmorgonen. Tallriksformare och tefatsformare gick ned för att plocka av sina formar. Det var av rent intresse. Och så gjorde man också långt senare. Men när 8-timmarslagen kom till var det slut med den saken. Jag kom ur fabriken litet över halv sex en dag och mötte ing. Odelberg, som frågade om jag inte rättade mej efter 8-timmarslagen. "Jo det gör jag", sa jag, "men den slutar för mej klockan fem och sen börjar mina egna lagar."

— När hade ni raster?

— Från åtta till halvnio var det frukost och mellan ett och två middag. I allmänhet kilade vi hem också på frukosten, ty vi fick komma tio minuter utöver ringningen.

— Och så höll ni på till halv sju?

— Nja, efter den tiden skulle man sopa verkstan.

— Vad gjorde ni på er fritid under vintern?

— Vanligtvis så hade vi ledigt mellan jul och nyår, ja ända fram till trettondagen. Man hade inte så bråttom på den tiden. Då roade vi oss med att gå på Klubben och spela bräde och schack eller läsa tidningar. Gubbarna hade förresten fullt schå i sina vedbodar. — Det var vanligt med nyårsbal. Den första klubblokalen var där flickorna Fredblad bor nu, i änkan Thörngrens stora sal. Sedan fick vi lokal på Värdshuset och då blev det dans sista lördagen i månaden. — Så var det konsert ibland. Vi hade ju Skarpskyttemusiken. De var styva och hade en del militärer. Själv spelade jag för Templarna och vi tävlade. Till slut överglänste vi skarpskyttarna och fick spela på danskvällarna på Klubben. Och 1893 var jag med och blåste på Midsommarkalaset.

— Åkte ni kälke på vintern?

— Jo visst. På kvällarna, särskilt när det var månsken, då var det full fart i Rutens backe. Till och med "fröknarna och herrarna" var med och lånade våra kälkar.

— Hur bodde ni på den tiden?

— När mina föräldrar gifte sej så fick de bo i ett litet rum på vinden i Stenhuset. Där föddes min yngsta bror. I rummet bredvid bodde gumman Larsson med sina två döttrar, Alma och den blivande fru Atherton. Med tiden flyttade mina föräldrar till Statbyggnaden. Där var rummet litet större, men så bodde vi också sju personer i det. Det var rätt vanligt även på andra håll, t. ex. i Kullen. En dag kom löjtnanten till far och sa att han fick flytta till Grindstugatan 6. Det kostade 5 kronor i månaden i hyra för lägenhet och trädgård och far ansåg inte att han hade råd. "Flytta dit", sa löjtnanten, "Andersson får inte bo i ett rum med så stor familj!" Och så blev det som brukspatron ville. — Brunnar för vatten fick vi gräva själva. I Grindstugatan fanns Hagströms brunn, där Telefonstation var.

Doktor Isberg var den förste kooperatören i Gustavsberg.

Vår brunn låg mellan 6:an och 8:an. I Fahlströms brunn (mitt emot garaget) fanns det lent vatten. Där hämtade vi vatten för tvätt.

— Hade ni ingen tvättstuga?

—Jodå. Nere vid ån, som flöt förbi här hade vi en tvätt- och bagarstuga. På den tiden bakade alla sitt spisbröd själva eller också var det en gumma som bakade åt oss. Tvättstugan användes också för slakt. Litet var hade vi grisar. Lögvatten värmdes i pannmuren tills gubben *Malmberg* kom samtidigt med grisen.

— Varifrån fick ni ved?

— Det fick vi från fabriken. En storfamn var fyra alnar lång och 3 alnar hög. Vi beställde 1/3 famn eller "ett

Templarnas musikkår vid Bleksäng på 1890-talet. Fr. v. Ernfrid Hedblom, Hjalmar Olofsson, Knut Andersson, Henrik Söderström, Aug. Öberg d. y., Aug. Öberg d. ä. (dirigent), Oskar Holm. Sittande: Efraim Nilsson.

Hur vi arbetar

9. *Kyldiskar och plastdetaljer*

Kyl- och plastfabriken är den yngsta av fabrikerna i Gustavsberg. Plastavdelningen startades 1946. Kylavdelningen tillkom senare. Sammanslagningen gjordes för ett par år sedan till KPF, som även fick på sin lott att handha försäljning av tekniskt porslin.

Om vi först ser på plastindustrin i stort, så har den utvecklats starkt under de senaste tio åren. Speciellt då inom det termoplastiska området. Bland de övriga, fenoplasterna har också framgång skett. Melamin har speciellt utvecklats till servisgods. Många nya bakelittyper av olika kvaliteter ha tillkommit, men inom detta område är det speciellt metoderna vid tillverkningen som förbättrats. Under de allra sista åren ha det kommit fram ett par nya typer av hartser, polyester och epoxihartser. De förra användas i huvudsak för lågtrycks-laminat. De senare mest för färg- och fernissindustrin samt som gjuthartser inom elektriska industrin.

Man hör rätt ofta: "Ja se, nu göres allting av plast, snart blir det bara plast i allting!" Förvisso kan man lugnt svara, nej, plasterna konkurrera inom speciella områden. Ofta händer det att plasterna användas tillsammans med något annat material för att förbättra det. Exempelvis lack för metall och trä, lim för kryssfaner m. m. Användningsområdet blir större allt eftersom nya eller förbättrade plasttyper framkomma. Maskinerna ha blivit modernare, med mer finesser i jämförelse med tidigare. Formsprutmaskinerna för termoplaster bli allt större. Amerikanarna t. ex. använda maskiner, som kunna formspruta detaljer med upp till 8,5 kg styckevikt. Vår största maskin klarar vikter upp till 1 kg.

Magda Hedlund är en av våra duktigaste putserskor på Plast. Här snyggar hon upp en stapel trippelburkar. Dessa har funnit ett alltmer vidgat användningsområde inom hushållen och förpackningsindustrin.

En kompletterande metod för tillverkning av större jämntjocka detaljer är pressning från ark av plastmaterial i kombination med vakuum. Polyesterhartserna, med glasfiber som armering, har fått en lavinartad framgång i USA. De till antalet största detaljerna, som där tillverkas är korrugerad "plåt", båtar och tankar. Bilkarosser är ju mycket omreklamerade men de äro ekonomiskt bärkraftiga i förhållande till plåt endast i serier över 15.000 av samma modell.

Inom färg- och fernissindustrin slutligen har många nya typer av lack framkommit med förbättrade egenskaper tack vare nya ingående plaster.

Men vad gör Gustavsbergs plastavdelning?

Om vi ser litet närmare på "Plast" som avdelningen populärt kallas är den uppdelad i tre enheter, formsprutavdelningen, fenoplastavdelningen (bakelit) och putsavdelningen. Därutöver finns ett packningsrum och ett fabrikskontor. Dessutom utnyttjar plastavdelningen rätt flitigt ett allmänt konstruktionskontor och en verktygsverkstad.

En förfrågan för tillverkning av detaljen har inkommit. Om detaljen

---

mått" som kostade 5 kr. Och så tog man ett par säckar kol, för 1: 20 säcken.

— Vill du berätta litet om affären och kommunala inrättningar?

— Uppköpsföreningen var bildad före min tid. Det var på brukspatrons initiativ. Före den fick man handla i stan eller i Kindgrens affär vid Ebbalunds gamla grindstuga. — Bolagsboden var belägen i gamla kontorsbyggnaden, där det var en genomgång. Sedan flyttades den dit där brandkåren har sin station nu. Och så kom den storslagna byggnaden in till kyrkan. Där fick folk handla på bok och det drogs av på avlöningen. För det mesta räckte det inte till, utan det blev skuld, som ökades år efter år. När sedan ett par, tre stycken i familjen växte upp och började arbeta, så försvann skulden med årens lopp. Men det var aktieägarna, som tog hand om utdelningen. Då påpekade doktor *Isberg* det orättvisa i detta system för brukspatron. "De som handlar och lägger dit pengarna, de får ju ingenting!"

— Det var en klok karl. Kanske den första kooperatören i Gustavsberg?

— Ja det var han nog. "Men vem ska kunna räkna ut det", sa brukspatron. "Det kan jag göra!" sa doktor Isberg. Och så blev det ändring av den saken och gustavsbergarna fick utdelning, procenten som vi kallade den.

— Vilka skötte posten i Gustavsberg?

— Det var fröknarna Colenius. Länsman Colenius hade hela huset (f. d. Grindstudion) och posten var på södra ändan. Där fick jag hämta tidningarna till Klubben, men vanligtvis fick jag inte ut dem genast, för Colenius och Isberg skulle läsa dem först. — En dag, när jag kom dit hade Colenius fått en assistent och skulle just ha tjänstledighet. Och det uttryckte han så här: "Tjänstledighet i morgon — å åtta kannor brännvin hemma!"

— Kan du berätta litet om musikkåren också?

— Jag var sjutton år när jag började blåsa basun, andra tenor och så småningom första. Templarnas musik togs om hand av *Öberg,* som blåst bas i skarpskyttarna. Själv blåste han esskornett. Sonen blåste B-kornett. Söderström blåste andra basun och jag första. Så hade vi en klarinettist, som hette Holm. Öberg skrev noter lika bra som en fanjunkare vid Svea garde. Å vi var mycket försigkomna och engagerade. Vi blåste på mötena, vid tillställningarna vid helgerna, vid utflykter, när gummorna och gubbarna fyllde år och så på Klubben förstås. Här fanns det också en mycket bra violinkvartett, ledd av *Gustaf Lindström.* Och han ökade ut med några av oss till en orkester, som gav konserter på Klubben.

— Du som har lång livserfarenhet och sett Gustavsbergs utveckling, vad tycker du allmänt sett om vad som hänt här?

— Ja, det är en sån himmelsvid skillnad på förr och nu. Att det skulle bli så bra som nu på Gustavsberg, det kunde man inte drömma om för så där en 60 år sedan. Det blev nog bättre härute under Odelbergarnas tid i många avseenden, men sedan KF övertog det har det blivit bra på alla håll. Folk har blivit friare. Man måste faktiskt tacka för att det blev så att KF kom in i vårt samhälle.

Dbg.

är lämplig för vår tillverkning och antalet detaljer är tillräckligt stort för att fånga vårt intresse går förfrågan vidare till Lennart Elovsson, som i samråd med Ingenjör Wilhelm Karlsson på konstruktionskontoret, Verkmästare Tage Stridh på verktygsavdelningen och Verkmästare Walter Svensson på tillverkningssidan bedömer följande: I vilken maskin detaljen bör tillverkas, huru många inpressningar det för tillverkningen nödvändiga verktyget skall ha, huru många detaljer, som böra kunna köras per timme. Wilhelm Karlsson konstruerar verktyget i samråd med Tage Stridh samt beräknar kostnaden härför. Detaljens pris uträknas med hänsyn till materialåtgång och tillverkningstid. Samtliga uppgifter samlas på huvudkontoret och sammanställas till en offert. Om den leder till en beställning utskriver fröken Ragnvi Nilsson ett ordererkännande, tillverkningsorder till plastavdelningen samt order på verktyget till konstruktionskontoret. När verktyget konstruerats och ritats får Tage Stridh ritningarna för tillverkningen. Efter två till sex månaders arbete (beroende på huru komplicerat verktyget är) anmäler Tage Stridh verktyget klart för framtagning och utfallsprov. Walter Svensson söker anpassa lämplig tid i avsedd maskin och låter Sven Ullberg med hjälp av en man från verktygsverkstaden sätta upp det nya verktyget i formsprutmaskinen samt köra fram de första proverna. Den nya plastdetaljen sågas i lämpliga delar på verktygsverkstaden för att kontrollmätas innan slutliga utfallsprover sändas till kunden för godkännande. Först efter skriftligt godkännande igångsättes serietillverkning av detaljen. Under körningens gång måste regelbundet tagas prover och kontrolleras att de avvikelser, som alltid bli vid en tillverkning, beroende på variation hos materialet, differenser av form och spruttemperatur m. m., hålla sig inom tillåtna gränser. Ibland, dock ej alltid, är den detalj, som lämnar formsprutmaskinen fullt färdig för packning och sändning till kunden, men i de flesta fall vandrar detaljen över till putsavdelningen för att slipas och poleras. Verner Lindberg får då hjälp av de kvinnliga medarbetarna, som ökar glansen på detaljen, samt ombesörjer packning och sändning. Dessutom sköter Verner Lindberg om lagerhållning och distribution av råmaterial till de olika maskinerna. Fru Magda Sundin på fabrikskontoret ser till att samtliga papper för sändningar bli rätt utskrivna. Magda Sundin sköter f. ö. avlöningsutskrivningen enligt ackordskorten, för statistik på förbrukat och inneliggande material m. m.

Harry Johansson arbetar vid vår nya preformmaskin, där förformar till glasfiberdetaljer tillverkas. På bilden sprutar han en bindningsvätska på en lampkupa.

Bertil Andersson i full fart med sprutlackering av kyldiskdetaljer för att sedan också sköta bränningen av desamma. Han har på kort tid lärt sig sitt nya jobb.

Vad plastavdelningen tillverkar av olika detaljer vet väl de flesta Gustavsbergare rätt väl, åtminstone av den typ detaljer vi kalla för "allmänna" d. v. s. de som upptagits till tillverkning på vårt eget initiativ. Dessa säljas till järn- och bosättningsgrossister, KF-föreningar m. fl. Exempel härpå är bestickkådan, bröd- och grönsaksburken, ankarsatsen, måttsatsen, tvål- och borsthyllan, gravvasen, handdukshängarna m. fl.

Försäljningen av dessa detaljer till grossisterna skötes av Fröken Anna-Lisa Winroth. Försäljningen till KF-föreningar och hushållsporslinsavdelningens kunder skötes genom försälpningsavdelningen på hushållsporslin av Arnold Erderyd m. fl. Huvuddelen av vår produktion på plastavdelningen går dock till — andra industrier. De av oss levererade detaljerna ingå där i större enheter, exempelvis detaljer till dammsugare, kylskåp, armatur m. m.

Hans Eriksson är en av våra skickliga kyldiskmontörer. Här plockar man ihop en tvådäckad kyldisk.

Beträffande tillverkning av detaljer i polyester och glasfiber ha vi börjat göra korrugerad glasfiberplåt i olika färger, även några båtar ha tillverkats och provas f. n. Nya pressade detaljer av detta material kommer. Vi ha sökt och erhållit godkännande av varunamnet "Glastic" för vårt glasfiberlaminat.

Den lokal vi f. n. förfoga över för denna tillverkning är rätt blygsam men vi hoppas snart få flytta in i något rymligare lokaler.

Beträffande råmaterial för samtliga våra plasttillverkningar finnes mycket litet av detta tillgängligt i Sverige. Vi köpa material från Eng-

En av våra senaste tillverkningar inom glasfiberområdet är en mindre serie av jollar. Skrovet av glasfiber, inredning och relingslist av mahogny. En utmärkt jolle för en medelstor segelbåt. Den väger 25 kg, och är i det närmaste underhållsfri.

land, Tyskland, Italien, Frankrike och sist men inte minst från USA.

Och kylavdelningen?

Den tillkom på grund av det alltmer stegrade intresset av snabbköpsbutiker inom KF och privata livsmedelsaffärer. I den typen av affärer fordras ännu mer än vanligt att varorna presenteras på ett attraktivt och hygieniskt sätt. Dessutom har ju konservering av matvaror genom djupfrysning alltmer vunnit terräng. Och där har amerikanarna varit föregångare.

Förr ansåg man att det endast var kött och fisk som kunde infrysas utan att fördärvas, och att man måste undvika att frostskada alla frukter och grönsaker. Det visar sig nu att praktiskt taget alla livsmedel, som lätt fördärvas i vanlig temperatur, synnerligen väl kan infrysas (undantag äro tomater, sallad och selleri) och dessutom att infrysningen möjliggör verkligt lång tidsförvaring vare sig ämnet är vegetariskt eller animaliskt.

En annan fördel är ingen eller ringa förluster av vitaminer vid frysning, ja fryskonserver kan efter 9 månader ge c:a 2 ggr mer C-vitaminer än torgfärsk vara.

Medan man med kött och fett kan begagna sig av "långsam infrysning" var det först vid tillhjälp av "snabbfrysning" goda resultat erhållits med fisk. Det var när denna "snabbfrysning" överfördes till frukter och grönsaker som frysning och lagring av sådana varor i fruset tillstånd blev möjligt.

Livsmedelsförsörjningen kan underlättas betydligt med tillhjälp av kyl- och frysanläggningar. Under exempelvis god tillgång på fisk kunna stora mängder infrysas i lämpligt placerade fryserier. Ifråga om fisk kan man räkna med gott resultat även efter 6 månaders lagring och vid kött upptill 1 år.

För handhavandet av frusna varor gäller det att iakttaga noggranna regler för upptiningen och avsättningen. Det skulle föra för långt här att redogiva för dessa nog så viktiga regler, men vi hoppas få återkomma till detta i annat sammanhang.

Handeln med frusna varor ställer sålunda stora anspråk på distributionsapparaten. Det räcker ofta ej endast att få fryserier, utan man måste tänka på att varan håller sig ständigt frusen ända till strax innan kunden omhändertar den, ja helst att kunden får den frusen. *För så ömtåliga födoämnen som bär måste en fullständig kylkedja förefinnas mellan fryseriet och kunden, vilken kedja ej får brytas på något ställe.* Transporten från fryserierna till distributionsställena måste ske på lämpligt sätt, så att varan ej upptinar och ej ens kommer över —12°. Iakttages ej denna kylkedja, äventyras resultaten, vilket som sagt kan göra, att en misskreditering blir följden och att handlanden måste kasta bort stora mängder varor, på vilka stora pengar redan nedlagts.

Vårt lilla bidrag för att klara ovan skisserade fordringar utgör tillverkning av följande disktyper: 2-däckad kyldisk, betjäningsdisk, avlastningsdisk, djupfrysdisk, samt en del specialdiskar.

Vår kylavdelning är i huvudsak en sammansättningsfabrik. De ingående detaljerna äro av högsta tänkbara kvalitet. Alla blanka delar av rostfritt stål. De invändiga ytorna äro emaljerade på vår badkarsfabrik. Utvändigt brännlackera vi numera på kylavdelningen alla diskar.

Ingenjör Olle Östgren, som närmast handhaver tillverkningen har, trots att produktionsobjektet borde verka avkylande, rätt heta dagar. Han beställer och ser till att inköpt material av många typer och dimensioner komma hem i rätt tid för att vi skola kunna klara en alltmer stegrad produktion. Den direkta arbetsledningen, utformande av nykonstruktioner m. m. tager även en väsentlig tid.

Och vid sin sida har han en stab av duktiga montörer, som plockar ihop de olika detaljerna till en kvalitetsdisk.

Försäljningen av diskarna skötes genom Hugin Kylutrustning AB till KF-föreningar. Vi sälja själva en del diskar till privata affärer. Leverans av kylaggregat, installation samt underhåll ordnas genom kylinstallationsfirmorna.

För kontroll och teknisk hjälp med nya konstruktioner samarbeta vi med kyltekniska institutionen vid Kungl. Tekniska Högskolan i Stockholm.

Tekniskt porslin.

Som tidigare nämnts skötes försäljning av tekniskt porslin genom KPF. Tillverkningen lyder under Ingenjör Bertil Dahllöf och handhaves närmast av förman John Lundin. Dessa varor köpas i dag i ganska stor utsträckning åter från utlandet. Porslinsdetaljerna äro då hopmonterade med andra detaljer till större eller mindre enheter. Inköpspriserna utifrån äro synnerligen låga. Detta förhållande innebär att produktionen hos oss starkt minskats under senare år. Vi äro nog där tvungna att söka oss in på speciella områden.

Om jag får sluta denna lilla framställning med en historia så skulle jag gärna vilja ta följande:

HKH Drottningen av England var som bekant nyligen på en jordenruntresa. För henne föreställdes en mängd människor av olika anledningar. En av dem var en fru, som nyligen blivit mamma till ett par tvillingar. Det märkliga med henne var att det var tredje gången i följd, hon fått tvillingar. Drottningen sade till den lyckliga modern: "Får Ni alltid tvillingar?" "Oh, — no Her Majesty, hundreds of time we get nothing!"

Så är det inom industrin också, speciellt inom så nya områden som plast och kyl. Vi försöker göra nya bättre saker och försöka nå bättre arbetsmetoder m. m. men — hundreds of time we get nothing, — but sometimes we get twins! *Tore Forsman.*

FÖRETAGS-Nämnden

Den 11 juni hade nämnden sitt vårmöte. *Samarbetskommittéerna* rapporterade att sammanträden hållits med sedvanliga spörsmål om de mera interna frågorna. Personalutflykter ha gjorts på inarbetad lördagstid i sörmlandsbygden. Ett studiestipendium har utanordnats ur HPF:s lunchrumsmedel. *Skyddskommittén* har studerat L. M. Ericsons säkerhetstjänst ute vid Midsommarkransen. Antalet olycksfall under året noterades till 34, mot 30 föregående år. Det är en varningssignal. De 1.000 kr. till hjälpkassan är i farozonen. — Skyddskommitténs skrivelse i inhalatoriefrågan har resulterat i att Karolinska sjukhuset visat sitt intresse och kommer att studera i vad mån inhalatoriebehandling kan lindra silicos. — Till hösten kommer kommittén att ordna en kurs i konstgjord andning och ett större propagandamöte för alla som delta i skyddsarbete. Och så har man trafik- och parkeringsfrågor att brottas med. — I oktober sätter också Arbetarskyddsnämnden igång en kampanj, stödd av LO, SAF och Ekonomisk information. I syftet att göra arbetsplatserna så riskfria som möjligt satsar man på

Enhetsskolan på väg

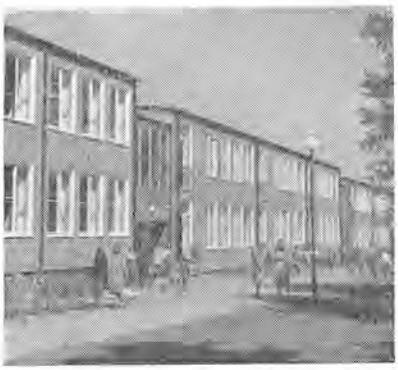

Redan 1949 begärde Gustavsbergs skoldistrikt att få bedriva försöksverksamhet i enhetsskolans regi. På grund av lokalsvårigheter kom tillståndet först 1952 men gavs då inte endast för klasserna 1—3 utan även för klass 7, vilket innebar en tidsvinst på 2 år.

Under närmast föregående läsår har försöksverksamheten omfattat 390 elever i 16 avdelningar och under läsåret 1954/55 blir det endast klass 4 som inte räknas in i försöken.

I egenskap av såväl slutmål som inkörsport till yrkesliv och fortsatta studier är det klasserna 9 y och 9 ag, som tilldrar sig största intresset. För eleverna i 9 y blir det 14 timmar teori gemensamt i allmänbildande ämnen under veckans 3 första dagar och i handelsämnen 8 timmar respektive metallyrkesämnen 7 timmar. Veckans 3 sista dagar blir det praktik i affär och på kontor, respektive skolverkstad och mekanisk verkstad. Klass 9 ag blir sammansatt av till största delen dels elever, som ämnar avsluta sin skolgång efter uppnådd kunskapsnivå i huvudsak motsvarande realskolan och dels de elever, som ämnar fortsätta sina studier i 3-årigt gymnasium. Samtliga elever i 9 ag får undervisning i franska.

Tack vare skolstyrelsens framsynthet och kommunalfullmäktiges reformvilja slipper gustavsbergarna undan den betyghets och poängjakt som varje år synes öka i städer och samhällen. Den ström av ansökningar om tillstånd att få bli med i enhetsskoleförsöken, som Kungl. Maj:t nu får ta emot, vittnar om, att förtroendet för den nya skolan växer. Enhetsskolan är på väg att bli populär. Vi som står mitt uppe i enhetsskolans vardagsbekymmer har naturligtvis erfarenhet av att problem hopas, som ibland nedslår vår optimism; men vi strävar vidare i förvissningen om att ju snabbare och mera rationellt vi lyckas genomföra en lugn men innehållsmättad studiegång för eleverna, desto säkrare skall vi uppnå idealet för vår skolreform: Ungdomar som minnas sin skoltid med glädje och tacksamhet och som har lusten kvar att utöka sitt vetande om vår rika värld. *Vilh. Gezelius.*

Skolnytt

Det ökade barnantalet i Gustavsbergs enhetsskola hade i år framtvingat dubblering av avslutningshögtidligheterna. Efter sedvanlig examen inför undervisningsnämndens ledamöter och välvilliga målsmän tågade lärare och elever genom samhället med fana, trumpetare och trumslagare i täten. Kyrkoherde Olle Hallin talade vid båda avslutningarna, barnkören sjöng, skolorkestern spelade och skolstyrelsens ordförande Georg Lundgren tackade lärarna och hemförlovade eleverna. Av överlärarens redogörelse framgick att 547 elever undervisats i 22 avdelningar och att nästa läsårs elevantal beräknats till 614, varav 41 elever skall gå i Pilhamns skola, som omfattar klasserna 1—4 med 2 lärare.

Vid avslutningen i Ingarö kyrka talade komminister Carl Gustaf Wilson.

Nästa läsår börjar den 27 augusti klockan 9.00. För klasserna 1—3 sker uppropet i Ekedalsskolan. *V. G.*

---

en ny brevkurs, film och bildband, affischer och folder, press- och radiopropaganda. Man siktar på branschkonferenser och utbildning för skyddsarbetet av särskilda instruktörer och av arbetsledarna och alla anställda. Även KF kommer att vara med.

Förslagsverksamheten hade fått in 20 förslag och premierat 18. Dessutom har två äldre förslag, som fallit mycket väl ut, nu fått en tilläggspremie på vardera 500:—. Och från Reftele har förslag kommit, som fått en premie på 150:—. *Personaltjänsten* meddelade att KF på nytt ställt upp utlandsstipendier för praktik i första hand inom utomeuropeiska länder. Folkhögskolestipendierna ha höjts till 200:— och skall sökas före 1 oktober. De gälla som bekant vinterkurs vid någon folkhögskola. En ny sparklubb startas från 1 oktober, där insättning kan ske genom löneavdrag på Intressekontoret till KF:s sparkassa och uttag kan verkställas hos Konsum i Gustavsberg. En broschyr "Våra sociala förmåner", som är en utmärkt handbok för hemmen, utdelades. Företaget har inköpt ett antal att gratis utlämnas till intresserade anställda. — Antalet studiebesökare slår alla rekord, enbart under första hälften av juni var där över 1.000 besökare, däribland ett stort antal nämnder och samarbetsorgan från andra industrier. Den nya *verkstadsskolan* diskuterades och synpunkter på en vidgad form för intagning i framtiden framlades. Tillsvidare går man in för porslinsmakare, som ska få en grundlig utbildning. Det blir kanske impulsen till att det hedervärda keramikeryrket åter blir ärat och aktat.

Årsredovisningen och överblicken på *marknadsläget* samlade givetvis nämndens största intresse. Ordföranden kommenterade också varje post och besvarade allehanda frågor i sammanhanget. Han underströk att han vore tacksam för alla uppslag till att göra den ekonomiska redovisningen mera varierande och lätttillgänglig.

Hushållsporslinet har ökat sin produktion och försäljning, särskilt för benporslinet, Gefyr-serien och konstgodset. På en fråga varför inte porslinet säljes i snabbköp, svarade ordf. att Gustavsbergs porslin inte kan och bör säljas på det viset, annat än då särskilda åtgärder vidtages för dess exponering. Idealet vore specialbutiker för porslin. *Sanitetsgodset* har en god orderstock och den signalerade tillståndsminskningen på byggfronten torde ej bli kännbar för våra leveranser. *Badkarsfabriken* har större efterfrågan på sina produkter än 1953. *Kyldiskar* ökar kraftigt, *på pannorna* har vi full sysselsättning och i *Västervik*, *Oxelösund* och *Reftele* är arbetet i full gång. Från *bostadsfronten* rapporterades planer på bostadsrättsföreningshus i Hästhagen och kommunalt bostadsbygge i Lugnet. Man räknar med att sätta igång under hösten. —

Vårvärmen och friska vindar inspirerade slutligen ett par ledamöter att föreslå en stöt för anläggning av en miniatyrgolfbana och nedkylning av dricksvattnet. *sekr.*

"Musikfrämjandet"

Vilken rubrik, tänker minnesgoda gustavsbergare. Vad är det för någonting? Jo, det är en ideell kommitté, som arbetat bakom kulisserna några år. Främst har dess arbete bestått i att stöda initiativ på musikfronten.

Under Gunnar Anderssons ordförandeskap samlades den till ett sammanträde på musikpaviljongen den 14 juni. Inbjudna var representanter för olika organisationer i samhället. Dahlberg inledde diskussionen om hur musiklivet i Gustavsberg skulle kunna intensifieras och organiseras genom att ge en återblick på kommitténs arbete, vars förnämsta resultat var en insamling genom Gustavsbergaren och folkskolan. Den inbragte 3.813: 74 som nu omvandlats till blåsinstrument av olika slag, vilka i sin tur möjliggjort bildandet av en gossblåsorkester. Därpå gav Wahrenberg en rapport om gossorkesterns framsteg, Gustavsson talade om skolans musikundervisning, Berg om orkesterföreningen och kyrkokören, Fall om manskören och Wahrenberg slutligen om blåsorkestern. Därpå var ordet fritt. Det visade sig att somt var bra, somt mindre bra. Rekryteringen till de olika körerna och orkestrarna är det stora kruxet. Någon patentlösning gavs inte, men alla var överens om att man måste börja nerifrån och med utvidgad musikundervisning bredda basen för lokala tillskott till föreningarna. Här meddelade Berg, att skolan genom en nytillsatt musiknämnd till hösten stod redo att utnyttja det nyblivna statliga stödet för ungdomsverksamheten. Den kunde ta upp och finansiera gossorkesterns verksamhet genom orkesterns uppdelning på fem cirklar med lokala cirkelledare. Dessa skulle sedan samövas av musikdirektör Svensson, som också skulle leda det hela. På Gustavssons förslag beslöts att föreslå vederbörande att utöka skolans tremannanämnd, Gezelius, Berg, Gustavsson med Harry Pettersson och Sven Wahrenberg.

Vidare diskuterades ingående körverksamheten. Herrar Fall, Gustavsson och Berg fick i uppdrag att undersöka möjligheten för en hembygdskör, som skulle ha en begränsad målsättning: en konsert per år tillsammans med orkesterföreningen.

Ja, mycket kom upp på tapeten under den gemytliga samvaron i blåsorkesterns "arbetsstuga". Ekonomin var det magiska ordet som man ständigt kom tillbaka till och så beslöt man sätta i gång med en ny insamling genom Gustavsbergaren främst med sikte på att trygga inköp av stråkinstrument för skolans musikundervisning.

Mycket har klarnat och framför allt insikten om att vi behöver komma tillsammans då och då för att ordna upp och slå vakt om musiklivet och de värden den skänker vårt samhälle. "Så fattar jag vår uppgift att så ska vi här närvarande fortsätta att vara Musikfrämjandet i Gustavsberg", avslutade Gunnar Andersson sammanträdet.

Rier.

Vad vill konstföreningen?

Gustavsbergs Konstförening kan i höst se tillbaka på en tioårig tillvaro. Redan i december månad 1944 kunde föreningen räkna 120 medlemmar, men ordföranden räknade då med, att antalet skulle stiga till och hålla sig omkring 150. Medlemssiffran har ständigt ökat, sakta men säkert, och vid senaste årsmötet var den 169. Föreningen tycks alltså ha en funktion att fylla.

Vad vill då konstföreningen? — I stadgarna heter det, att föreningen har till ändamål att sammanföra vid porslinsfabriken anställda eller andra i Gustavsberg boende personer, som äro intresserade av konst. Det är allså en felaktig uppfattning, att man måste vara konstnär eller förstå sig på konst för att gå in i föreningen. Vi har konstnärer med i vår förening, men de flesta medlemmarna är människor, som tjänar sitt levebröd på annat sätt och inte ens tänkt på att stå i amatörernas led. Och vad beträffar det senare — att förstå sig på konst — är det föreningens huvudsyfte att genom besök på muséer och anordnande av utställningar i samhället samt genom föredrag och bordssamtal försöka hjälpa medlemmarna därtill. Man blir icke konstnär genom att gå in i konstföreningen. Är man det förut, kan man med sin kunnighet på många sätt hjälpa till att fullgöra föreningens syften. Däremot finns inga paragrafer i våra stadgar, som talar om att medlemmar, som utövar någon konst, skall få hjälp att anordna utställningar i samhället.

Medlemsavgifterna används huvudsakligen till inköp av konst för utlottning. Kanske är det chansen att vinna, som förklarar det stora medlemsantalet. Och inget ont i det. Styrelsen söker alltid efter bästa förmåga leta upp konstnärer vid utlottningen som är värda att få sina verk hängda i ett gustavsbergshem. Då utlottningen äger rum, vanligen i början av december, anordnas alltid en utställning av flera av konstnärens verk. Dessa brukar hänga en hel vecka i lokalen, och vem som helst, även icke medlemmar, kan beskåda verken. Alltför få söker sig dock dit. Kanske litet mer intresse för god konst skulle medföra, att vi i vårt samhälle kunna slippa se dessa reproduktionsförsäljare, som nu tyvärr ofta ställer ut på torget. Vad man där lägger ner dryga pengar på är en ram och en bit kartong, som icke har något som helst konstvärde. Sådana "väggprydnader" kan anskaffas på billigare sätt. En paragraf i stadgarna säger, att föreningen har till syfte att förmedla konst bland medlemmarna. Flera sådana köp har ordnats direkt med konstnärer eller genom Folkrörelsernas Konstfrämjande, som vår förening är ansluten till. "Konstfrämjandet" har just till uppgift att förmedla god konst till ett för alla överkomligt pris. Deras färglitografier t. ex., som betingar ett pris av c:a 60 kronor, är verkliga konstverk, icke reproduktioner.

En konstförening är en ideell förening, som vill nå så många som möjligt. Den vill hjälpa vanliga människor att lära sig se och uppskatta konst och njuta av den. Det är inte någon lyx att vara med i den. Den medlemsavgift på en krona i månaden, som beslöts, då föreningen bildades, gäller ännu. Har man tur, kan man för detta ringa pris bli ägare av ett litet konstverk. Men betonas bör, att lotteriet icke är huvudsaken med konstföreningen, utan värdet ligger i att få se skön konst och lära sig förstå hur vackra former och färger även på våra nyttoföremål, som vi dagligen omger oss med, kan ge glädje och tillfredsställelse i en grå vardag.

Clary Lindholm.

Red:s spalt

Regn- och semesterperioden är över. Sakteliga och litet motsträvigt har vi inpassat oss i vardagen igen. Det var trögt att få julinumret färdigt, tills Hilding Ohlson, som är något av talangscout, kom med några inspirerande bilder och en betagande berättelse från en gammal gustavsbergare. Den kanske uppmuntrar någon mer av läsarna att berätta ett solskensminne. Edla Sofia, som hade laga skäl att stå över, kom också med sitt kåseri. Alltid roar eller retar det någon.

Det är lögn,

åtminstone en lindrig överdrift, att jag skulle åstadkomma några salta stänk från Farstaviken i dessa högsommardagar. Jag skall säga som det är. Detta kåseri borde istället heta "Iakttagelser från min balkong" eller "Från insidan av Gustavsbergs BB". För faktum est, att den dag då "hela Gustavsberg" reste åt skilda håll för att njuta sin välförtjänta semester, kanske vid Siljans stränder, vid Medelpads älvar, på västkustens klipphällar, vid plager i Skåne Visby eller Varberg, över landets gränser, in i Norge, över Sundet genom Europa, eller till en ö i Nämndö fjärd, till sin längtans mål, då just den dagen tog jag in på Gustavsbergs bästa pang, erkänt gott bord, bekväma bäddar, sänglinne, handdukar, nattskjorta, och klädsam morgonrock ingår i priset. Utomordentlig betjäning, vänligt bemötande, naturskönt läge, allt till det facila priset av en krona per dygn. Hitta ett bättre semesterpang den som kan!

Låt mig nu inte glömma

det viktigaste av allt. Man får en liten glytt med sig hem, för det är bestämt pojkår i år se. Jag låg och räknade ut att det föddes fyra gossebarn på fem möjliga. Men det var ju också de enda karlar som fick hyra på detta utmärkta pensionat. Fast nog kunde jag unnat skapelsens herrar det första dygnet åtminstone. Omöjligare är jag inte. Då kanske vi kommit lika fort fram till en smärtfri förlossning som till den första atombomben. Nog är det tänkbart! Jag menar så händiga som dom är, om dom blott får det personliga intresset för problemen.

Om jag blivit manhatare?

O, nej, tvärt om så mycket som möjligt. Det är bara det att jag i de yttersta av dessa dagar blivit hemmafru och fått tillfälle att ägna mig åt radio och tidningspress på ett intensivare sätt. Jag har gjort en förfärlig upptäckt, jag är förtryckt! Från varannan tidningssida, och från varje husmodersprogram har detta faktum trummats in i min ovetande skalle. Att jag levde i ett mansamhälle det visste jag ju förut, men att jag var så förtrampad, så hunsad, så erbarmligt nedvärderad, det visste jag inte. Självmedlidandets bittra tårar plöjer djupa fåror nedför mina kinder och jag blir så fly... alltså när jag tänker på så elaka dom kan vara.

Bara detta

att dom lägger beslag på vartenda litet uppdrag som medför ansvar, makt, socialt anseende och andra relativa härligheter. Tänk att det har jag i min infantila oskuld gått och varit tacksam för till råga på allt. Detta att representera grupp, parti eller ekonomiska intressen har jag alltid ansett så personlighetsförödande att jag med glädje avstått från den äran. Av pur livserfarenhet har jag nöjt mig med att bara representera mig själv utan att begripa att det innebar en nedvärdering av mig som kvinna och människa. Jag trodde, skam till sägandes, att uppoffrande och ansvarsmedvetna män med en självuppgivelsens suck sjönk ned på sina höga poster i samma känsla som vår konung så utomordentligt har tolkat i sitt olustbetonade valspråk: "Plikten framför allt".

Men det skall bli ändring

på det här nu. Så, UNDAN GUBBAR, hädanefter är det jag som skriver de partidirigerade ledarna och håller de schablonerade högtidstalen. Vad det nu skall vara för nöje. Men man kan ju inte gå här och vara förtryckt, nej inte förryckt, FÖRTRYCKT!

Tänker jag närmare efter,

så har jag nog märkt ändå att könskampen hårdnat på sistone. Jag har med smärta konstaterat det på Björknäsbolagets bussar denna vår. Tvenne gånger har jag i de sista månadernas välsignade tillstånd stått från Gustavsberg till Stockholm utan att se skymten av en gentleman. Det hände mig aldrig förra gången jag befann mig i samma situation. Vem var det som sa att jag var sju år yngre då? Ja, vad har nu det med saken att göra? Underligt att folk alltid skall komma med ovidkommande inpass. Jag stod alltså från Gustavsberg till Stockholm, alltmedan bussen med fast konduktör stannade vid varje hållplats mellan Hästhagen och Sickla bro. Där körde, med en elegant sväng, den buss om oss som borde tagit vid i Björknäs, stannade vid denna hållplats och inbjöd de fåtaliga väntande att ta plats i sitt tomma innandöme. Ack ja, och där stod vi som välpackade sardiner och var så ledsna, att vi inte fick klämt in även dessa bland oss. Varför smutsa ned bussen med dessa få, den kunde gå tom till stan.

Si så där ja, nu gastar den lille Glytten efter mat.

Frid,
Edla Sofia.

Som sagt var

Som vanligt i liknande sammanhang har det gjorts ett nummer av att det nya statsrådet är en kvinna. Som om just den egenskapen vore så viktig. Det väsentliga är väl i alla fall inte huruvida statsrådet är manligt eller kvinnligt, huvudsaken är att det kan uträtta något nyttigt. Och det tror vi det kan i det här fallet. Ulla är alltså välkommen.

(Byggnadsarbetaren)

*

Men att det skall behövas särskilda beslut av en företagsnämnd för att folk skall tillägna sig det naturliga du i umgänget! Då klickar det någonstans. Men var? Jo, det klickar i vår egen bedömning av värdena, det slår back i vårt eget omdöme, det är något som bottnar i en felaktig kultursyn? Signaturen har tämligen ringa erfarenhet av utländska seder och bruk, men det sägs att svenskarna är rysligt svaga för titlar. Det kvittar hur utlänningarna är, hur de tycker och reagerar, det räcker att vi konstaterar att svenskarna är svaga för titleriet — för att inte tala om förmögenhetsställning och avlöningskuvertets tjocklek!

(Metallarbetaren)

Soliga spalten

REKOMMENDATION

— Har ni ingen rekommendation från er förra arbetsgivare?

— Nja, han rekommenderade mig bara att söka ett nytt jobb.

MODERNT.

Tolvårige Berra är på sommarferie i Småland. Hans vykort hem lyder i översättning:

"Här är det mycket vackert. Det trevligaste är telefonen. Den är mycket modernare än den vi har hemma. Man behöver inte slå numret själv utan man vevar på en vev och då svarar en tant, som frågar vart man vill komma. Fantastiskt, inte sant?

Många hälsningar *Berra*"

STJÄRNKNUTTETÄVLING

ordnar Trafiksäkerhetskommittén den 11 aug. med start vid Ekvallen kl. 19. Det blir tillförlitlighetstävling på väg och hinder- och balansprov på Ekvallen. Värmdö mc-sektion medverkar.

Öppen för mc och mopeder från Boo, Gustavsberg och Värmdö. Anm.-avgift 2:—.

"Vi på Gustavsberg", den länge väntade personalbroschyren, har nu kommit och delas just nu ut bland de anställda. Den har fått god kritik och ger på ett 60-tal sidor en överskådlig orientering om livet på Gustavsberg i helg och söcken. Den skildrar vårt arbete och våra tillverkningar, hur vi sökt ordna vår samvaro på arbetsplatsen och på fritid. Likaså ger den en orientering om trakten och en del upplysningar om företagets bostadspolitik och de allmänna socialpolitiska organen — kort sagt hur Gustavsberg fungerar i stort som smått.

Korpfotbollen rullar vidare på sin 2:a omgång. Intresset och spänningen är levande. TPF och BKF leder tätt följt av HPF och på sladden Konsum och Fleminggatan.

Kraftiga gäddor tas då och då upp i dessa dagar. Ingenjör Forslund representerar här en bjässe på 10 kg som han tagit på lättspinn. Det tog honom 22 minuter att få bukt med den. Inombords hade gäddan sexton strömmingar och en torsk på 4 hg.

Arbetsledarekursen som pågått under tre år i samarbete med Brevskolan och som letts av ing. G. Ekman avslutades på Strandvik den 18 juni. Sedan Ekman redogjort för kursen utdelade Artur Teglund betyg och diplom. Lyckönskningar framfördes av Ombudsman Johansson, SAF, Axel Öhlund, Fackföreningen och C. Wiberg. Kursledaren kåserar på annan plats i tidningen om kursen.

Vita Tandens ungdomsklubb beslöt att fortsätta vid årsmöte med 300 barn i Folkparken den 4 juni. Huskvarna Borstfabrik och Barnängen förärade medlemmarna tandborstar och tandkrämstuber, Konsum bjöd på härliga äpplen. Vidare var det Kasperteater och danslekar.

Forums utflykt till Sigtuna gynnades av strålande väder. Första besöket gällde Löwenströmska lasarettet, vars förnämliga lokaliteter visades av husmor. Särskilt restauranten och kökets utrustning var en dröm för gustavsbergare. I Sigtuna fick vi en rolig och spirituell ciceron i Dr Fryklund, då vi samlades på Svea rikes första forum. Venngarns historia och nutida funktion förtalte oss föreståndare Fredriksson. Och det hela avslutades med en härlig middag på Flustret i Uppsala. Man var enig om att denna utflykt bör bli en årlig tradition.

Meddelande från Företagsnämnden kallas ett litet blad, som nu utdelas till våra anställda vid fabriken. Det har på försök utgivits av nämnden och innehåller senaste protokoll, och en del smånytt från samarbetsfronten. I en bilaga ger sekr. en redogörelse för förslagsverksamheten vid företaget under de gångna åren. Om bladet accepteras och gör nytta i informationssyfte ämnar man komma igen.

Ett fyrtiotal murare och 25 hjälparbetare äro nu i full fart med ombyggnad och modernisering av gasugn 2 i HPF. Den gamla ugnen har tjänstgjort sedan 1935 utan större reparationer. Den nya ugnen kommer att möjliggöra bättre inreglering av temperaturer och kan även användas för bränning vid högre temperaturer, t. ex. för framställning av fältspatporslin.

Kooperativa RM i orientering går i Hällefors i Värmland den 5 september. Fabriken, som har två inteckningar i vandringspriset, sänder sitt bästa lag. Orienterarna tränar hårt för att försäkra sig om en hygglig placering.

Gravör Karl Pettersson 76 år i juli har beslutat att njuta siesta på gamla dar och slutade sin tjänst vid fabriken till semestern. Vid en liten högtidlighet på Strandvik 24/6 avtackades han av arbetsledning och kamrater efter sina 54 år i företaget.

Fotoklubbens tävling med mottot "Våren" har avgjorts. I klass 1 fick Oskar Berchtold högsta poängsumman för "Vitsippa", som återges så bra det nu går i kliché här nedan. Gatti och Ludvig kom på andra och tredje plats. I klass 2 fick vi emellertid en införing som pristagare, nämligen Sigvard Larsson med bilden "Videungar" Prisjuryn har bestått av Calle B., Wald. Wahlgren och Hilding Ohlson.

Tagen med plåtkamera 6×9, Bl. 12,5. Tid 3 sek. Belysning bakom papperet med 500 watts lampa.

Ett ankarspel till en gammal kofferdist, troligen från 1600-talet, har hittats vid Brandskären utanför Runmarö. Upphittaren är en grodman, som arbetar för Sjöhistoriska museet. Spelet har skänkts till hembygdsvårdkommittén, som införlivat det med sina samlingar. Spelet är av furu och förstärkningsvrängarna av svartek, sammanhållet med ekdymlingar, vilket tyder på att det är mycket gammalt.

Orkesterföreningen har sänt in sin årsberättelse. Från spelåret erinras om konserten i kyrkan den 22 nov., konserten för julfemman den 13 dec., invigningsmusik för Kommunalhuset 20 febr., populärkonserten därstädes den 7 mars med Luigi Carrara och slutligen konserten för finsmakare i kyrkan den 9 maj. Styrelsen har haft fem sammanträden. Taktpinnen har med kunnighet och smak förts av Gustav Svensson. Orkestern med sin dirigent är en verklig tillgång för samhället.

700 husmodersgymnaster i 20 bussar invaderade fabriken den 30 juli och pressade därmed upp besökssiffran för månaden till 1.500. De väldisciplinerade fruarna voro glada och nöjda och applåderade visiten, trots att de fick en reducerad visning i ström genom HPF. Men Möller rev sina gråa hår.

Under månaden har besöken med utlänningar kulminerat, däribland en hel del redaktörer från världspressen. En och annan har fått rådet i hemlandet att "Gustavsberg måste du se." Svenska Institutet och KF:s sekretariat är förtjusta i oss. Vid kongressen var Sir Harry Gill, Sir Aldridge, Mr Humpton, Mr Hulson m. fl. kända kooperatörer här, och i samma svep LO-gäster, fackföreningsfolk m. fl. Den stora gerontologiska gruppen, som särskilt ägnar sig åt de äldres och åldringarnas problem, fäste sig vid våra vitala veteraner och vårt pensionärshem. Tre indier från Bombay, som kom direkt från Caux, ansåg att Gustavsberg hade en god anda, och tyckte att några av oss skulle resa dit. Ref. står gärna till tjänst.

G. Dbg

Semesterbilden kommer från Dalarna. Vår fotograf, som från Småland stack norröver, fick vid Siljan se ett vackert motiv med skördefolk. Han smög sig fram och knäppte. Det visade sig därvid att det var gustavsbergare som fuskade i yrket, nämligen Hans och Sven Andersson, Axel Pettersson och deras fruar.

I förbifarten

Tvåhundra vänner till Calle W. roade sig tappert i Folkparken då Calle firade sin 50-årsdag.

Carl Wiberg fyllde 50 år den 26 juli. Han är född i Gustavsberg och som de flesta gustavsbergspojkar började han i fabriken vid trettonårsåldern som "springgrabb" och avancerade efterhand till gjutare. Han blev tidigt anlitad i föreningslivet och hans goda organisationsförmåga och energi förde honom så småningom till posten som fackföreningens ordförande. Då KF 1937 övertog Gustavsbergs Fabriker och Hjalmar Olson såg sig om efter medarbetare i den organisation, som var nödvändig för att bygga upp ett ekonomiskt bärkraftigt företag var Carl Wiberg given för en förmansbefattning. Sedan dess har det blåst många vindar över Gustavsberg. Bland annat har Wiberg hedrats med verkmästaretitel.

Då arbetsledarna vid fabriken år 1939 bildade en avdelning av Svenska Arbetsledareförbundet blev Wiberg dess ordförande och innehar fortfarande denna post. Det arbete, som nedlagts inom avdelningen för att höja kårens insikter i arbetsledarens svåra konst, har huvudsakligen vilat på honom. Han är dessutom arbetsledarnas representant i en rad kommittéer s. s. Företagsnämnd, Företagskommitté etc.

Det är inte bara inom arbetslivet som Wiberg gjort betydande insatser. Så är han löjtnant och chef i Hemvärnet och ordförande i sportfiskeklubben för att nämna några exempel Den fritid han får över efter alla dessa uppdrag ägnar han åt sin båt och stugan ute på Krokholmen med dess härliga avkopplingsmöjligheter, vildmarksliv och fiske.

Den uppskattning som vänner och kamrater hyser för jubilaren, kom till synes i de överväldigande hyllningar, han blev föremål för på högtidsdagen.

En ny länk i kedjan

I vår nya butik Fölungen finnas bl. a.

- Papper
- Böcker
- Tidningar
- Tobak
- Foto
- Parfym
- Kosmetika
- Sjukvårdsartiklar
- Grammofonskivor
- Leksaker

Reservoarpennor
"Parker"
"Pelikan"
av hög kvalitet

Kulspetspennor
Traktorsystem med ljus- och dokumentäkta bläck 2:75

Brevpapper
i god sortering

Konstnärsmaterial

Skolmaterial

Gästböcker

Fotoalbum

Elektriska rakapparater av *Remingtons* välkända fabrikat.

Ur vår sortering av rökpipor kan nämnas *Benzo* — en bra pipa.

Praktiska cigarrettmunstycken i sortering.

Kameror
28:— 79:— 98:— 180:—

Kikare
av hög kvalitet.

Bijouterier.

Välkomna och se vad vi har att erbjuda

Fölungen Tel. 310 21

För barnens lekar . . .

"Olympia", gymnastikskor av skinn m. rågummisula.

28—33	34—41
6:75	7:50

Handbollskor

33—38	39—46
8:75	9:50

Blå gymnastikskor

25—27	28—34	35—38	39—47
4:—	5:—	5:50	6:75

Handbollskängor

28—30	31—34	35—38
8:50	9:—	10:25

Låt barnen leka i gummiskor, men byt gärna till läderskor efter lekens slut.

Sko-konsum
Mariaplan

I samtliga våra livsmedelsbutiker finns frysdiskar.

Fisk av olika slag
Kyckling
Spenat
Bär

Safta sylta – konservera

Lätt och bekvämt med K. F:s patenterade apparat.
— Den bästa som finns säger husmödrarna.
Pris 57:—.

Konsum
Gustavsberg

Konsumspalten

Den kooperativa rörelsens utveckling under 1953 såväl när det gäller butiker som industrier har redovisats inför distrikts- och rikskongresser. Av föreningsstämmorna utsedda ombud har varit samlade till distriktskongresser, som sedan i sin tur utsåg ombud till rikskongressen, där de slutliga avgörandena fattades. Man kan konstatera att utvecklingen varit god. Rörelsens ekonomiska styrka har ytterligare befästs.

KF:s styrelse säger bl. a. i sitt slutord till årsberättelsen följande: "Den ökade uppmärksamhet, som nu i den allmänna debatten ägnas prisnivåns höjd, bör inom vår rörelse utlösa ett gensvar i form av ytterligare intensifierade strävanden att nå för varuförbrukarna påtagliga resultat i rationaliseringsarbetet. Inom kooperationen bör alla krafter — anställda såväl som lekmän, envar på sin post — helhjärtat kunna medverka till en kostnadssänkande rationalisering. Ty inom kooperationen tillfaller resultatet av verksamheten icke några enskilda kapitalintressen utan varuförbrukarna själva. Genom sin blotta existens och den tävlan på lika villkor vår rörelse bedriver med andra företagsformer kan den nå en effekt, som sträcker sig vida över den egna medlemskretsen. Detta innebär en stimulans till rationalisering av varuförmedlingen i dess helhet".

Inom vår förening har vi kommit ett stycke till på rationaliseringsprogrammet genom öppnandet av snabbköpsbutikerna i Fruvik och Lagnö. Tillbyggnaden i Fruvik blev färdig några dagar före den i optimistiska stunder beräknade dagen, lagom för att kunna möta den ökade sommarförsäljningen. Ombyggnaden i Lagnö gick också programenligt och därmed fick vår förening snabbköp över hela linjen ifråga om livsmedel samt självval när det gäller husgerådsvarorna. Några dagar före midsommar öppnade vi den nya butiken i Fölungen, som vi tror skall ha en uppgift att fylla i vårt samhälle. Där finns det en avdelning för tidningar, papper, foto- och rökutrustning, en för kosmetika, där vi tror att våra damer och även herrar skall finna en hel del artiklar, som man tidigare måst resa till stan för att köpa. För grammofonskivor finns en avdelning, som vi hoppas skall uppskattas. Leksaker har fått ett rätt stort utrymme, men det finns mycket barn. Ifråga om böcker har vi ett begränsat sortiment, men vi räknar med att få rättigheter att bygga ut detta. Det är givet att det tar en viss tid innan vi får sortimentet anpassat efter önskemålen, men vi skola göra allt för att klara dessa viktiga detaljer. Vi hälsar alla välkomna för att se den nya länken i vår butikskedja.

Första halvåret sålde vår förening varor för 2.687.000:-, vilket var 278.000:- mer än samma tid föregående år. Antalet medlemmar var den 30 juni 1.736.

Söndagen den 16 augusti inbjudes medlemmarna till den sedvanliga familjefesten i Folkets Park till vilken vi redan nu hälsar välkommen.

G. M-n.

Vi klarade solförmörkelsen!

Med den utrustning vi disponerade hade vi aldrig kunnat få så bra resultat vid fint väder. Diset över Småland oroade oss alltså inte, vilket härmed bevisas. Min kamera har en enögd spegelreflex med utbytbart objektiv. Vid detta tillfälle användes ett hemgjort Teleobjektiv.

Mopederna smattrar på riksväg 1 till förtret för många och till glädje för få. Hilding Ohlson och jag är på väg till Småland för att bekika solförmörkelsen. Första etappen går till Vadstena där vi övernattar i STF:s vandrarhem som är inrymt i Vadstena kloster. Nästa dag åker vi till Gränna, för att vara där under solförmörkelsen, men det är fullbelagt på vandrarhemmet, så vi fortsätter till Huskvarna och övernattar där. När vi vaknar på morgonen den 30 Juni regnar det och ett tjockt dis ligger över landskapet. Ja, hej med den solförmörkelsen. "Bättre tur nästa gång". Vi beslutar oss för att åka mot Vänersborg. Vägen dit går nästan i totalskuggans mitt, så har man tur så har man. Drygt en mil väster om Falköping, en halvtimma innan totaliteten, såg vi faktiskt en svag kontur av solen med månen som började skugga för. Vi stannade i en skogsbacke och satte opp kamerorna omutifallatt... Stativet står stadigt, med kameran påskruvad och så trådutlösaren — ja, det var ju klart att den skulle gå sönder. Jag märkte att mellan mig och honom, som fick smält bly i nacken, fanns vissa släktdrag. Nåja, man får väl hoppas att det blir något så när med pekfingret som avtryckare omutifallatt... Risken för skakningsoskärpa är rätt stor när man använder tele och 1/25 sek. bländare 8. Ja så sitter vi där och väntar och tycker det är synd att det skall regna en sådan här vacker dag. Molntäcket tunnar av något då och då så jag försöker med en och annan bild. Solen syns svagt någon sekund i taget sedan är det mulet. En gubbe åker förbi och slår med handen och ropar; "Det är bara båg, det är bara båg". Fem minuter före totaliteten öppnar sig en lucka i molnen och kameran börjar sluka film. Det blir mörkare och mörkare, en liten strimma av solen syns än men så är den borta och koronan strålar i all sin glans. Det är fantastiskt vackert samtidigt som det är kusligt. Mörkret kommer snabbt och en kylig vind sveper fram. Silhuetterna av träden syns mot himlen men detaljerna på marken äro svåra att upptäcka. En fågel eller fladdermus är uppe och flaxar. Totaliteten är över, solen börjar sticka fram, mörkret försvinner, hålet i molntäcket täpps igen, dagen är lika grå som förut och vad finns på filmremsan? **W. R.**

landets konsum-butiker

— bästa pris-kontrollen

Drömsemester

Med högt spända förväntningar avreste vi med Nordexpressen den 20/5 söderut, okända öden till mötes. Efter en natt på tåget, samt färja och tåg genom Danmark embarkerade vi i Gedser tågfärjan "Deutschland". Denna är vida berömd för sitt delikata smörgåsbord och vi behöva kanske ej tala om att vi lät oss väl smaka av dess läckerheter nedsköljda med ett glas gott danskt öl.

Återigen en natt på tåget. Efter ett par timmars uppehåll i Basel reste vi över Bern, Spietz genom Simplon, världens längsta tågtunnel till Milano. Resan genom den schweiziska alpvärlden var något av en sensation. Ibland klättrade tåget efter bergskanterna med husen i dalarna 300—400 met. under oss, ibland kilometerlånga tunnlar, ibland nere i dalen med de majestätiska alptopparna tusentals meter över våra huvuden.

Vi anlände sent på em. till Milano, där vi övernattade. På kvällen besökte vi en italiensk familj, syster och svåger till en av "våra" italienare, där vi blevo mycket vänligt mottagna. Senare visade oss herrn i huset omkring i Milano bl. a. Piazza del Duoma, Domen och La Scala Operan. Efter en natts välbehövlig sömn fortsatte vi morgonen efter till Nizza, över Genova, dit vi anlände på eftermiddagen.

Där stannade vi i tio dagar med ett omväxlande program: Bad, vila och utflykter. En dag reste vi med buss till en plats, som heter Auron uppe i franska alperna ett tiotal mil från Nizza. Med bussen kom vi upp till en höjd av 1.600 meter. Sedan fortsatte vi med linbana, en hissnande färd upp till en alptopp, Las Donnas, 2.400 meter över havet. Däruppe låg snön kvar, så vi roade oss med att kasta snöboll.

En annan dag företog vi en utflykt med buss till Monaco, där vi besökte de exotiska trädgårdarna, samt det berömda Oceanografiska museet med dess över hundra akvarier innehållande de mest konstiga fiskar. Senare på kvällen prövade vi lyckan i Monte Carlos vackra och berömda casino. Tyvärr var Fortuna oss ej bevågen, så våra planer på att spränga banken strandade. Tio dagar svann snart undan och vi fick vända näsan söderut mot Neapel, som var vårt nästa mål.

Efter tolv timmars resa, inte särskilt angenäm på grund av mycket resande, vi kom mitt i pingstrusningen, anlände vi så till Neapel, ganska tågtrötta. Dagen efter ankomsten reste vi via buss och båt ut till Capri, världens vackraste ö, enligt Puck Munthe. Väl ditkomna efter två timmars underbar sjöresa fick vi erfara att Capri ej jävade D:r Munthes påstående. Efter en underbar lunch, vad sägs om flottyrkokt bläckfisk, på en restaurang hundra meter högt upp på en klippa med strålande utsikt över Marina Grande och med Sorrento-halvön skymtande i bakgrunden, fortsatte vi med bil till Ana-Capri för att bese San Michele. Efter rundvandringen i D:r Munthes berömda villa, nu svenska statens egendom genom donation, shoppade vi bland tusentals souvenirer på torget i Ana-Capri. Vidare med bil, besök i kejsar Augustus trädgårdar med utsikt över Faraglioni, kaffe på Piazza Umberto, linbana ned till hamnen och sedan dags för återresa till Neapel.

Nästföljande dag åkte vi buss till Pompeiji-Scavi där vi besåg den gamla, ur askan framgrävda romarstaden. Det var en mycket intressant promenad att under guidens ledning vandra gata upp och gata ned ibland de gamla minnesmärkena, som idag nästan äro lika levande som då de för nära tvåtusen år sedan begravdes under Vesuvius aska.

Efter lunch vidtogs en av resans mest spännande färder, nämligen att via buss, bergbana och linbana bestiga Vesuvius krater. Efter en färd, som ej kan beskrivas, det hissnar ännu i magen, tog vi oss upp till kratern efter att ha passerat förbi lavaströmmarna från 1944 års stora utbrott. Men väl däruppe fick vi lön för våra vedermödor. En strålande utsikt över Neapelgolfen och Sorrento, Capris taggiga silhuett i fonden och med det gamla Pompeijis ruiner på halvannan mils avstånd, var en syn man ej glömmer. Vi steg ned i kratern, där vi själva kunde känna de varma ångorna från underjorden strömma fram ur sprickorna i lavan. De voro mycket heta, enligt guidens bristfälliga engelska, "coke eggs ten minutes", alltså man

kunde koka ägg på tio minuter över dem. Efter en lika spännande nedfärd återvände vi till Neapel på kvällen för att nästa dag lämna "La Bella Napoli" och inställa oss på den "Eviga Staden" Rom. Där stannade vi i fem dagar.

Att räkna upp alla sevärdheter skulle åtgå många spaltmeter. Vi besökte en dag de gamla romerska minnesmärkena vid Colosseum och Forum Romanum.

En annan dag de gamla kristna katakomberna vid kyrkan San Sebastian en halvmil utanför Rom efter den ännu använda över tvåtusen-åriga romarvägen, "Via Appia". En dag anslogs för att springa igenom Vatican-museum, jag skriver springa för på något annat sätt kan man inte hinna se dessa stora samlingar på en dag. Men vi hann i alla fall se "Sixtinska Kapellet", Rafaels Stanser och många av de världsberömda skulpturgrupperna bl. a. Apollo di Belvedere, Laokoon-gruppen m. fl. Efter en kort promenad befann vi oss på Piazza san Pietro framför världens största kyrka, S:t Peterskyrkan. Efter ett par timmars rundvandring i kyrkan, där vi bl. a. såg Michelangelos berömda "Pieta", Drottning Kristinas gravmonument, en mångfald vackra mosaiker, som strålade i guld, silver och alla färger, tog vi hissen upp till kupolen. Därifrån hade vi en strålande utsikt över Rom med omgivningar.

Men även den längsta semester har sitt slut, och efter att, som traditionen bjuder, kasta en slant i Fontana di Trevi för att än en gång få återkomma till Rom, fick vi inställa oss på den långa resan hem.

Från Rom över Milano, Lugano i Schweiz via S:t Gotthard-passet, stod vi snart åter framför smörgåsbordet i Grossenbrode och dagen efter var vi hemma i Stockholm.

En underbar och oförglömlig resa var slut...

Anna Bäckström.

Arbetsledare på skolbänken

En måndag kväll efter arbetets slut hösten 1951 startade vi den treåriga arbetsledarekursen. Arton fullvuxna gossar tågade upp till vår vackra Kvarnbergsskola. Andäktiga klevo de in i den lärosal som under de tre kommande åren skulle bliva för dem en kunskapens högborg.

Svårigheterna började omedelbart när de kraftigaste eleverna försökte pressa sig ned i de alltför små bänkarna. Benen blevo obehagligt långa och knäna borrade sig djupt in i bänkarnas undersida. Lärjungarna fingo en obekväm och onaturlig ställning, vilket föranledde livliga protester. Efter en rundvandring i skolan funno vi till slut en sal med erforderliga sittanordningar av lämplig storlek. Under tiden flödade kommentarerna livligt och de flesta kommo ihåg sin tidigare mer eller mindre lyckliga skoltid. Det talades hårda ord om rottingar, dagsedlar, tjuvrökning och om mer eller mindre elaka lärare och lärarinnor. Men är det ej naturligt då man efter många år inträder i en skolsal att själen börjar svämma över av komplex, pedagogiskt grundade under den skolpliktiga delen av uppväxtåren.

Av en eller annan anledning ingår i de flesta tekniska kurser ett ämne som populärt kallas matte. Det kunde redan från början konstateras att klassen hade en fientlig inställning mot ämnet, och det ansågs allmänt att det var onödigt. Några av dem hade ett eget litet räknesätt som med stor framgång praktiserades i det vardagliga livet. Förmånligast bland dessa system torde vara Erik Svensson-räkning som förekommer i samband med modellering. Ett annat icke oävet system är John Lundins som användes för att beräkna krympning av steatitdetaljer vid bränning. Bägge systemen voro mycket svårbegripliga för läraren. Med risk för störningar i driften, produktionsminskning o.s.v. lades ett oerhört arbete ned på att leda in dessa matematiskt vilseledda elever till en sund och praktisk räkning. En fördel medförde denna grundliga ändring av begreppen, då övriga elever härigenom hade rika tillfällen att följa undervisningen. Snart kunde de också visa stora färdigheter i ämnet. Några sporadiska försök till avancerad matematik utfördes av några elever. Trots ett påfallande intresse för Billys förklaringar och övertalningar att talet måste vara rätt kunde ingen hålla med honom därom, ty fem gånger ett parantestecken som slarvigt skrivet ser ut som en trea blir fel. Fler sådana utsvävningar förekom, men nog nu om detta. Trigonometriska funktioner älskades av Harald och bänken förvandlades omedelbart till en båt och läraren till en fyr. Följden blev att matematiklektionerna mörklades och ersattes med navigation, och fyren slutade att lysa men Harald klarade kursen ändå.

Därjämte hade vi ämnet praktisk skrivkurs i svenska språket. Ej för mig sa Villa född långt bort från ärans och hjältarnas språkområde. Men även de infödda eleverna förde en hård kamp mot lärarna på brevskolan. Följande samtal som avlyssnades i lönndom ger en antydan om svårigheterna. En del uttryck av vad vi ha så många i svenskan är på grund av tidningens anseende strukna. A) Nu har jag skickat det där brevet. B) Nå vad fick du för svar? A) Ba Konstigt. B) Konstigt? A) Ja du förstår första uppsatsen skrev jag själv inte ett enda fel. Den andra uppsatsen plankade jag från en bok av Eddy Wellander den där språkgubben du vet och fick en massa fel. Konstigt. B) Mycket konstigt. A) Det är visst en käring som rättar. B) Ja hon heter visst Karin eller något sådant.

Karin kommer sannolikt i framtiden att tillhöra kategorin elaka lärarinnor. Knaggen ansåg att kommateringen skulle reformeras. Enligt hans åsikt bör man sätta tecknet i mitten av var tredje rad. En metod att med hjälp av tumstock eller linjal avsätta kommatecknet på lämpligt avstånd 14 cm. från meningens början förefaller besvärligt. Inga av metoderna torde ha framtiden för sig, men kan givetvis förekomma i begränsad omfattning.

Mekanik och hållfasthetslära möttes av ett kompakt motstånd. Och enligt trovärdiga vittnen påstod klassen att föreläsaren for fram med lögner. Vi kom in på friktion och många illasinnade försök gjordes att sätta läraren på det hala. Efter andra brevet hade han dock återfått förtroendet och de följande ansatserna till misstroende kunde snabbt kvävas i sin linda.

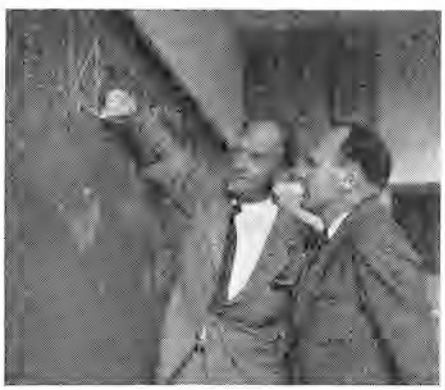

Harald Andersson och Edvin Lowndes grubbla över en cirkelsektor.

I hållfasthetslära hade läraren tillfälle att trycka med hela sin tyngd på eleverna, därmed tagande en ljuvlig hämnd för tidigare lidna oförrätter. Vad en skolman skulle ansett om dylik opsykologisk utbildning skola vi tala tyst om. Inkomna på klippning och stansning av plåt blev tystlåtne Stridh mycket intresserad. Han pratade livligt om klippverktyg och med många liv kniv, själ och höglegerat stål blev det inga svårigheter för honom. Rödsvarte Nobbe, klassens ljus, efterlyste likheten mellan att klippa till en plåt eller en antagonist, klipp som klipp sade Lowndes det är kraften bakom som är avgörande.

Arbetarlagstiftningen kunde Hellberg på sina fem fingrar och det spelade ingen roll att han slumrade till ibland. Ämnet ansågs allmänt som varande en aning torrt och gav anledning till en kombinerad glögg- och studieafton. Det förefaller som denna form av studieverksamhet kommer att bli framtidens melodi. Eleverna blevo säkrare i ämnet timme efter timme. Bergschiöld påstod mycket trovärdigt att han varit närvarande i Saltsjöbaden när huvudavtalet gjordes upp.

Provskrivningarna, dessa för eleverna så plågsamma stunder. Den första skrivningen avslöjade en otrolig brist på skrivningsminded. Ehuru läraren ökade avståndet mellan bänkarna för att eleverna ej skulle hm störa varandra, frågade de ogenerat om de skrivna frågorna. Ett ytterligare utslag av denna ovana var den rådande uppfattningen att läroboken skulle användas vid dessa tillfällen. En kort information från läraren om provskrivningars teori möttes med isande kyla.

Ehuru dessa som i svenskt tal kallas bondförsök djupsinnigt pedagogiskt och psykologiskt blivit avslöjade, tillgreps en annan metod. Ett behov att under skrivningarna avlägsna sig från salen kunde iakttagas. Från den egna skoltiden minnes man dessa gäutstunder hm.

Ett utslag av missanpassning till skrivproven var de spontana och synnerligen kraftiga uttryck, som kunde höras. Föga skolmässiga. Och ej hade det skadat om den gamla mer eller mindre elaka läraren eller lärarinnan varit närvarande och tagit gossarna i örat. Kritor fattades alltid, men har fått sin förklaring. Karlsson och Boox hade ingått ett förbund. För att ej behöva gå fram till tavlan stulo de varannan kväll kritorna. Bevis föreligger icke, men indicierna äro starka.

Ja pennan har varit lekfull och otyglad och skulle eleverna rätta dessa rader skulle säkert den röda lämna skräckinjagande bockar i marginalen.

Ekman.

Fritt Forum

FRIA LÖRDAGAR?

En evig ferie är en god definition på helvetet, har en vis man sagt. Huruvida han har rätt eller inte ska man kanske inte tvista om. Men en sak kan man nog vara ense om, nämligen den, att fullständig sysslolöshet i längden verkar mycket deprimerande på både det kroppsliga och själsliga välbefinnandet. Nu är det ju inte fråga om en evig ferie utan om fria lördagar, och härom står striden för närvarande. Många synpunkter kan man anlägga på detta spörsmål.

Det är ett mycket eftersträvansvärt mål att kunna se fram emot: två dagars ledighet i följd, och särskilt sommartid har detta ett odiskutabelt värde. Man kan nog säga, att förespråkarna för denna tingens ordning, i detta fall arbetarorganisationerna, har en förnuftig syn på saken när man säger att en sådan ledighet kompenseras av bättre arbetsresultat de övriga fem dagarna i veckan. Arbetsgivarna å sin sida menar att åtgärden verkar hämmande på produktionsapparaten. Man framhåller från arbetsgivarhåll, och med all rätt, att vi inte ha råd med en sådan frikostighet när det gäller utnyttjandet av den befintliga arbetskraften. Vårt lands industri har fått hård konkurrens utifrån. Det har blivit allt svårare att hävda sig på den internationella marknaden. De krigshärjade länderna ha i stor utsträckning repat sig från den eftersläpning som kriget medförde. Då nu hela produktionen har nått en sådan omfattning — det rör sig ju inte bara om att producera vad vi här hemma behöver — och det till synes inte finnes någon utväg ur detta "tävlande" med andra länder, och tävlan med tiden, med timmar, minuter och sekunder, måste man ju säga att arbetsgivarsidan har rätt. Återstår att se vad arbetarorganisationerna kan åstadkomma i den vägen.

Nå, vad innebär nu en ledighet av två dagar i följd, lördag och söndag alltså? Vad skall man göra med den där extra fridagen? Inom vissa industrier har detta system redan praktiserats, och vad man kan se av uttalanden i pressen har det slagit väl ut. Man kan väl göra vad man vill med denna fridag, säger många. Ja, naturligtvis kan men det. Men har man kämpat sig till en extra fridag, tycker jag man skall använda denna till att göra det ännu drägligare för sig. För den förvärvsarbetande husmodern t. ex. blir väl detta knappast något problem. Hon vet nog vad hon skall göra med den dan liksom med alla andra fridagar. Inom parentes sagt är det väl närmast henne vi skall tänka på i det här sammanhanget. När jag använder uttrycket "göra vad man vill" tänker jag närmast på ett slött vegeterande hemma på sofflocket eller också andra mindre uppbyggliga nöjen och sysselsättningar.

Detta gäller alla industriorter, men när det gäller Gustavsberg kan man peka på en speciell sak. Det är ingalunda någon absurd idé när jag säger att vi kan använda denna fridag till att skaffa oss ett "sommarviste" av något slag. Jag är optimistisk nog att tro, att vår fabriksledning ställer ett stycke jord till vårt förfogande där vi kan "känna oss som hemma". (Vad beträffar "fallet Aspvik" utelämnar jag detta alldeles ur räkningen; det förefaller som hela detta projekt vilade på jäslera). Vi, arbetarkåren alltså, representerar ju alla möjliga yrken, och det vore väl skam också om vi inte kunde få upp ett par sommarstugor, så vi hade någonstans att ta vägen en långhelg t. ex. I ett samhälle som vårt, där den "fria verksamheten" är så hårt beskuren, är det helt enkelt den dominerande "stöttepelarens" skyldighet att i samband med kommunen, se till, att även folk ur de lägre socialgrupperna — dumt ord det där: socialgrupp! — *kan* få en sommarstuga eller ett mål för sina sommarsöndagar och övriga fridagar. Vi ha väl alla någon gång sett dessa förtjusande, idylliska små sommarstugor, inbäddade i lummig grönska, utanför större industriorter? Ingenting märkvärdigt, hur enkelt som helst, men i alla fall ett mål, en fast punkt för sommarweekenden.

Man talar ibland om att arbetaren är slö, han vill inte uppoffra sig för någonting, ja, det kan ju vara sant i viss mån. Men vad annat kan man väl begära, när allt serveras färdiglagat! Han är inte van vid annat. Ge honom litet förtroende, i detta fall en liten jordbit. Det finns ingenting som stärker förtroendet så, som ägande av jord. Det fick vi lära oss redan i småskolan, och det är en mycket viktig sentens i den moderna psykologien.

B. Arvidsson.

Årets konfirmander

POJKAR: *Klas Göran Lennart Andersson, Sven Gunnar Tore Bäcklund, Leif Viktor Dahlkvist, Stig Torsten Hallstener, Lars Olof Johansson, Per-Erik Johansson, Sven Rickard Meynard Johansson, Fred Ingemar Karlsson, Sture Karlsson, Sven Ronny Karlsson, Björn Roland Lithander, Lars Håkan Lennart Nähr, Lars Olof Sjölund.*
FLICKOR: *Runa Birgitta Aronsson, Gunilla Elisabeth Berglin, Astrid Charlotta Borg, Margit Gunnel Bäckström, Ingrid Anita Dahlkvist, Monica Elaine Höglund, Gun Cecilia Margareta Johansson, Lisbet Margareta Larsson, Ester Birgitta Lindroth, Lille-Ann Lundgren, Elisabeth Birgitta Mattsson, Gullvi Yvonne Norberg, Eva Gunvor Marianne Olsén, Gunhild Linnéa Olsson, Karin Anita Olsson, Monica Ingegerd Olsson, Ing-Marie Linnéa Pettersson, Eva Kerstin Delores Regvall, Birgitta Skånberg, Rigmor Marianne Stenström, Eva Margareta Sundin, Inger Margareta Svan, Ann-Mary Svensson, Ragnhild Elisabet Margareta Westerberg.*

Upprop om insamling!

Musikfrämjandet i Gustavsberg vädjar nu på nytt genom Gustavsbergaren om bidrag, denna gång till en fond för inköp av stråkinstrument för skolans undervisning. Fiolen riskerar att komma i skymundan. Det vore väl om skolbarn och ungdom ägnade sig åt fiolen och många vill men ha ej råd att nu skaffa sig ett instrument. För att stimulera intresset starkare kring stråkinstrumenten, har Gustavsbergaren fått hedersuppdraget att starta en insamling, där vi hoppas att många, små och stora bidrag skall ge oss möjlighet att genom skolan sätta fioler i händerna på ett större antal av skolans elever. Bidrag kan inlevereras till Gustavsbergaren, postgiro 27 51 73, eller till Skolan i Gustavsberg. Märk talongen "Fiolen i skolan".

Bland friluftsfolk vid Södersved

På ett personalmeddelande under våren meddelades att de anställda, som önskade tälta vid Södersved under sommaren, kunde hämta frikort på personalkontoret. Vad är då Södersved? Jo ett naturområde, som begränsas i norr av Grisslingefjärden, i väster av stora landsvägen till Ingarö och i söder och öster av farleden vid Kolström. Inom området finns två grustag, som under årens lopp levererat tusentals kubikmeter sand till Gustavsberg. Förr i tiden gick gamla "Farsta" och senare Gustavsberg I med prämarna Oden och Tor till Södersved för grushämtning, under de senaste 25 åren sker frakten med lastbilar.

Tältning har förekommit på området så länge som tältning funnits till. Förr låg man mest på den tjusiga Storholmen, där det också fanns torp. Från och med 1938 skedde tältningen i mera ordnade former på det nu upplåtna området. Konsum, Stockholm, gjorde upptakten med sin lägerlivsklubb och genom Vi-lägret blev platsen riksbekant. Det var då Albin Johansson och Hjalmar Olson visade framfötterna i fotboll. Och så tillsattes Sven Löfbom som vakt över området och den sysslan har han skött med den äran under åren. Vi vänder oss därför till Löfbom med vår fråga om hur det har varit och vad slags folk som tältat därute. Och Löfbom berättar och bekräftar att det har varit hyggligt folk, både äldre och yngre. Där har rests c:a 200 tält varje år. Många kommer igen år från år. De trognaste äro Elof Karlsson och H. Lindén med fruar, som slogo läger här i sin ungdom på 30-talet. Bland de många minns Löfbom två glada gossar, som hette Segersäll och Lilja. På den tiden fick man köpa mjölk vid Lemshaga och dit vandrade våra kumpaner allt under det att de ljög för varandra. Och konstaterade vid återkomsten att de ljugit varandra riktigt fulla. Löfbom uttalar till sist några önskemål. Den nuvarande badstranden skulle kunna göras större — sand finns inom räckhåll. Vatten och renhållning kunde också göras bättre.

Fritz och Hilda Nordström äro sedan torpartiden hemtama på Södersved.

Siv och Erik Forss trivs utmärkt med camping och barntvätt.

Vi vänder oss nu till några campare. Expeditionsvaktmästare Flink och hans fru Maja har tältat här sedan 1938 och stortrivs. Trots modiga 60 år har de inte en tanke på att upphöra med det härliga lägerlivet. De har också ordnat det fint vid sin tältplats. I träden har de satt upp fågelholkar och till jul far de ut och lägger ut mat åt sina fågelgrannar och längtar till sommaren. — Till åren äro camparna Fritz och Hilda Nordström äldst. Fritz är 67 fyllda. Han var den siste torparen på Storholmen, som han brukade till 1926. Då hade han också uppsikten över området mot kr. 30:- per år. Det gällde att hålla efter eldande campare och tjuvfiskare bland annat. Nordströms barn har också varit flitiga campare, men nu är det bara ett av dem. — Ett ungdomligt par, Siv och Erik Forss från Ektorp, hittar vi också i grannskapet. De trivs lika bra som hemma och det gör också sonen Per, 6 månader. De har kanot och ger sig just ut runt Storholmen för att svärma i månskenet.

Ja, Södersved har i all sin enkla form blivit ett litet sommarparadis för många friluftsälskande människor. Och jag instämmer med Löfbom och hoppas att markägaren kan förverkliga hans önskemål om större badplats, bättre brunn och renhållning. **Rolf.**

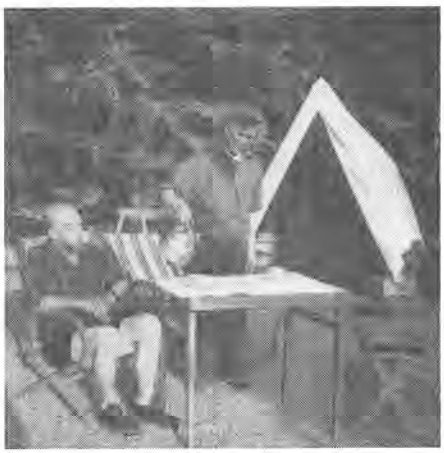

Kaffet smakar bäst ute i det fria tycker herr Flink och fru Maja.

Cirkelkaffe · Cirkelkaffe · Cirkelkaffe

Nyrostat när Ni öppnar burken

Det högvakuumpackade Cirkelkaffet ger riklig arom. Tack vare HIGH VAC-metoden får Ni det nyrostade kaffets fulla arom och friskhet när Ni öppnar den röda burken. Köp hem en eller ett par burkar. Bra att ha hemma.

Full arom i

HIGH VAC

Högvakuumpackat Cirkelkaffe
Finns i konsumbutiker

Cirkelkaffet i de röda burkarna är av högsta kvalitet och rostat enligt en för landet ny metod, som ger högsta aromvärde. Kaffet högvakuumpackas omedelbart efter rostningen och bevarar sin arom och friskhet oförändrad i åratal.

Har Ni sett det praktiska extralocket av plast, som gör HIGH VAC-burken till en fin förvaringsburk.

PÅ VANDRING MED EN LITEN vän

Jag har fått lust att berätta mitt vackraste minne, en händelse från min ungdom. Nu är jag en gammal man med snö i håret, men den gången var jag en vandrande skräddaregesäll. En ung, glad fyr, som tyckte att "frihet var min största lycka, min största rikedom min sång." Vilket för övrigt var sant, ty den gången tjänade jag flera slantar med sång och gitarr än med nål och sax.

Det var en varm julidag för femtiofem år sedan. Som så många gånger förut var jag på vandring och hade nu hunnit till Smedjebacken, vilken ort då var ett riktigt centrum för vandrare.

Denna dag strövade jag framåt den folktomma gatan. Inte såg jag till någon, men jag hörde en skrovlig stämma skråla och hojta. Slutligen fick jag syn på en stor, grov karl i slokhatt, som höll konsert för sig själv. Han svängde sina väldiga armar, han spände ut bröstet och kråmade sig. Så blev han mig varse. Kanske något i min uppsyn retade honom, ty plötsligt grep han mig — med gitarr och allt — och lyfte mig på starka armar över sitt huvud. Inte utan orsak bävade jag för både min och gitarrens hals, ty detta var "Färsen", en av de mest fruktade rallarna vid det banbygge, som pågick i orten.

"Jaså", skrek han. "Är det du, lilla skräddardocka, som är här igen med ditt gitarrskrälle."

Lika hastigt, som han hissat upp mig, satte han ner mig igen.

"Har du några pengar till öl? Jag är torr i halsen som en grusgrop", fortfor han.

"Nej", sade jag, "jag har inte ett öre, och är lika törstig som du."

"Ja, då får du hålla konsert, så vi få till en halva."

Vi gick från gård till gård, "Färsen" och jag. Jag spelade och sjöng mina visor, medan "Färsen" gick omkring med sin slokhatt och "tog upp kollekten", som han uttryckte det.

"Nu kan det räcka en stund", förkunnade han till slut. Men då han nu hade slantarna i handen, ville han inte låta sig nöja med ett par ölhalvor. Starkare vara skulle han ha. Vi gingo ner till kanalen, där båtarna brukade ligga. Det plägade inte vara svårt att förskaffa sig sprit ombord på den tiden. "Färsen" gick ombord för att tillhandla sig den åtrådda varan, medan jag gick ett stycke framåt kajen.

Jag stannade vid några uppstaplade lådor. Som jag stod där, tyckte jag mig höra en undertryckt snyftning. Jag tittade bakom lådorna. Där satt en flicka och grät, så hon skakade.

"Hur är det fatt?" frågade jag, men hon svarade inte. "Sitt inte här", sade jag. "Gå hem i stället." Flickan bara grät.

En karl känner sig väl aldrig så tafatt, som när han står inför ett gråtande kvinnfolk.

"Var bor ni?" frågade jag för att förmå henne att svara åtminstone.

Hon lyfte handen och visade på båten, där "Färsen" som bäst höll på med sin affär.

"Bor ni på båten?" sade jag.

"Ja, jag är uppasserska på den."

"Jaa — —?"

"Den går till Stockholm i kväll, och nog för att jag ska dit, men inte för allt i världen följer jag med den båten tillbaka . . ."

"Ja, det går ju kanske an att resa tågledes", sa jag oförstående.

"Jag har inga respengar. Och om jag inte följer med tillbaka, så får jag inte ut min lön."

"Men varför i all världen vill ni inte följa med båten?" undrade jag.

"Nej, förr går jag landsvägen", snyftade hon.

Jag funderade ett tag. Så sade jag:

"Om ni har lust, så går det an att följa med mig på luffen till Västerås. Vi kanske kan åka tåg bitvis. Vi behöver nog inte gå hela vägen. Sen kan ni ta båt från Västerås till Stockholm. Respengar få vi säkert ihop under vägen."

Sanningen att säga var förslaget inte så allvarligt menat, och jag hade inte väntat att hon skulle antaga det. Men flickan såg prövande på mig en stund och sade slutligen: "Jag tror jag hellre följer med er. Det kan inte bli värre än på den där båten, och så är jag åtminstone på land. Men jag måste hämta mina tillhörigheter först."

Hon gick ombord, och strax efter kom "Färsen" med sin liter. Litet illa till mods anförtrodde jag rallaren, vad som inträffat under hans frånvaro. Medan vi dryftade saken, hördes plötsligt högljudda röster från båten.

"Släpp mig", skrek flickan och sökte slita sig från en karl, som gripit tag i henne. Nu tog det eld i "Färsen".

"Tänker du hindra tösen att gå i land, så ska du allt få med 'Färsen' att göra", röt han.

Ett par andra rallare lockades till av oväsendet, och det artade sig till ett bättre bråk, vilket dock stillnade, då tösen släpptes och gick i land.

Ja, där stod vi resfärdiga, hon med sitt knyte, och jag med min gitarr.

"I dag ska ni inte gå landsvägen", sade "Färsen". Tag gruståget till Söderbärke. Där ska ni söka upp en gumma, som jag bott hos. När ni kommer dit, så ska ni hälsa från "Färsen". Det är ett namn, som duger det. Och träffar du några rallare på färden, så glöm inte att tala om, att du är god vän med "Färsen". Det kan vara bra mer än en gång för en sån där liten skräddare, som stryker kring vägarna."

Det där förslaget om gruståget till Söderbärke tyckte jag var bra. Rallaren beskrev var gumman bodde, och så kom gruståget. "Färsen" viftade, tåget stannade, och flickan och jag äntrade upp på en grusvagn. Knappt hade jag fått upp min gitarr och tösens knyte, så bar det iväg under viftningar och hurrarop från rallarna.

Där satt vi på grusvagnen, två främlingar, och stirrade på varandra. Vi hade nog samma tanke, båda två: "Hur ska det här gå?" Att talas vid var omöjligt, så slamrade vagnen. Fast det var sommar och varmt så pressades tårarna fram i ögonen av luftdraget. Jag såg på flickan. Nu fann jag att hon var riktigt söt, där hon satt hopkrupen. Men fundersam var jag.

En gäll signal, tåget saktade farten och vi hoppade av. Efter några förfrå-

ningar hittade vi rätt på stugan, som "Färsen" beskrivit. Gumman såg på oss litet misstänksamt.

"Det är inte gott att veta, vad ni är för ena", sade hon. Då drog jag fram med "Färsens" hälsning.

"Ja, det var en annan sak", sa gumman. "Si han är allt en riktig karl, han Färsen. Han bodde här, när di byggde banan." Gumman blev idel vänlighet. Tösen fick ligga i kammaren hos gumman, medan jag inhystes i köket, och vi blevo bjudna på mjölk, innan vi gingo till vila.

Morgonen kom. Vår vandring skulle börja. Vi fingo kaffe, och så sade vi farväl till den vänliga gumman.

Vilken ljuvlig morgon det var. Vi gingo tysta långa stunder. Emellanåt trallade jag och sjöng, men min följeslagerska var inte värst talför. Timme efter timme gick. Vi vilade då och då. Flickan var otränad, tröttnade fortare än jag och blev öm i fötterna. Jag tog hennes knyte, för att hon skulle få det lite lättare. Solen steg, och den stekheta vägen brände oss. Vi sågo en sjö blänka, och vi veko av vägen och badade våra fötter. Det var härligt. Medan vi sutto där och svalkade oss, försökte jag få veta, varför hon inte velat följa med båten till Stockholm.

"Hur lång tid tar det att gå till Västerås?" frågade hon i stället.

"Åh, så där en tre, fyra dagar", sade jag. "Förresten, för mig får det gärna ta en månad", tillade jag, "jag har ingen brådska." Hon svarade ingenting på detta, och så fortsatte vi.

Eftermiddagen gick, det lutade mot kväll. Jag köpte litet bröd för de sista slantar, jag hade. Plötsligt sade flickan: "Var ska vi bo i natt?"

Jag pekade ut mot hövolmarna på en åker.

"Denna tiden har en luffare alltid logi", sade jag. "Där ligger man bättre än inne i en varm stuga, där man inte kan sova för flugor."

Vi valde ut en hövolm, slogo oss ned och åto brödet, jag köpt. Sedan lade vi oss, och snart sovo vi som snälla barn i det doftande höet.

Jag vaknade vid att en tupp gol vid en gård i närheten. Det var tidigt ännu, men solen stod redan högt på himmelen. Jag ruskade sömnen av mig. Så såg jag på min kamrat. Hon sov så gott, där hon låg i höet. Vad hette hon? Det hade jag alldeles glömt att fråga henne om. Jag hade fått ansvar för tösen som låg här och sov. Denna morgon fann jag, att det är litet skillnad mellan ansvar för sig själv och ansvar för en annan. Själv klarar man sig alltid, det är inte så noga, men fullt så lättvindigt är det inte, när man tänker på en annan.

Så söt hon var. Det ljusa håret hade fallit fram över hennes rosiga ansikte. Jag såg på hennes röda mun. Jag kunde inte motstå frestelsen.

Flickan vaknade vid min kyss. Till min förvåning började hon gråta.

"Hur vågar du. — Alla karlar är sig lika", snyftade hon.

"Du var så söt där du låg", försvarade jag mig. "Jag kunde inte låta bli."

"Ja, så säger alla. Om man har ett hyggligt utseende, så får man inte vara ifred."

"Förlåt mig", bad jag, "jag ska aldrig göra så mer. — Vad heter du förresten? Och hur gammal är du? Själv är jag tjugu år", upplyste jag.

Då började hon tala om sig själv.

"Jag heter Dagny. Far och mor är fattiga torpare i Södermanland. Jag är nitton år och är äldst av nio syskon. Därför måste jag ut och tjäna, så fort jag gått och läst. Först var jag ett par år i hemorten. Sen kom jag till Stockholm, där jag haft plats på kaféer. Och så har jag varit på båtar. Men man får inte vara ifred, om man är litet snygg. Det var därför jag gick ifrån båten i Smedjebacken. Jag ångrar inte att jag lämnade båten, fast jag har en hel månadslön innestående."

Jag tyckte verkligen synd om henne. Jag klappade henne litet tafatt och sökte säga något tröstande.

"Nej, jag ångrar inte, att jag följt med dig", sade hon, och nu log hon. "Kommer jag bara till Stockholm, så blir det nog bra alltsammans."

Så tog hon sitt knyte och jag min gitarr, och så började vår vandring den andra dagen. Vi visste ej vad tiden led, en vandrande gesäll bär inte på något så onödigt som en klocka. Timmarna gingo, och snart sade oss vår hunger att det var ett gott stycke fram på förmiddagen. Vi närmade oss ett bruk. Jag var så glad. Morgonens samtal hade gjort oss till goda vänner. Och så stämde jag upp min vandrarvisa:

"Jag sjunger som en trast i linden,
det ger mig kanske ingen skatt,
men fri är jag som sommarvinden
och ständigt är mitt hjärta glatt.
Jag låter ingen sorg mig trycka
och känner icke tiden lång.
Min frihet är min största lycka,
min största rik'dom är min sång.
Nog vill jag gärna ha ditt tycke,
du väna barn med ögon blå
men strax ska du ha band och smycke
— — —
jag därför låter kärlek fara
min största rik'dom är min sång."

"Du tycks verkligen inte ha några sorger?" utbrast tösen. Nej, det hade jag inte. Frisk, ung, fri att vandra, hur kan man då sörja?

Vi kommo fram till bruket och där måste vi se till att vi fingo litet i kassan. Jag stämde min gitarr, och så började jag sjunga vid gårdarna, kärleksvisor, vandrarvisor, sjömansvisor. Gitarren var vid denna tid ett populärt instrument, och småslantarna duggade rätt tätt.

Jag besökte också yrkeskamrater vid bruket, ty det var vanligt att både mästare och gesäller gåvo reshjälp till vandrande yrkesbröder. Sedan vi köpt mat lämnade vi bruket och kommo åter ut på vägen. Flickan började sakta sjunga.

"Fortsätt!" sade jag. "Du sjunger ju riktigt vackert. Om vi skulle sjunga tillsammans? Det skulle göra sig bra, och vi skulle säkert få mera pengar."

Flickan skrattade, men vi stannade i alla fall i en skogsbacke för sångövning. Det gick ju litet knaggligt i början, men tösen var läraktig och hade gott gehör. Gång på gång läto vi "Älvsborgsvisan" och "Lejonbruden" tona genom hagen. Jag sjöng andra stämman, och tålmodigt övade vi in strof efter strof. En skällko ställde sig att med stora, snälla ögon betrakta de två tokiga människobarnen. Så ruskade hon betänksamt sitt stora huvud så skällan pinglade. Endast motvilligt bröto vi upp, men vi måste tänka på nattkvarter. Jag kände en skräddare i trakten, hos honom hade jag tänkt att vi skulle bo, och där fingo vi också mycket riktigt husrum den natten.

Följande morgon ökade vi ut vår "repertoir" med ännu ett par visor. Och så hade vi vår första konsert vid nästa bruk. Det var, som jag trott, vi fick mer pengar än då jag sjöng ensam. Det var en riktigt nätt slant vi sjöng ihop den dagen.

"Har du ledsnat på landsvägen nu, lilla kamrat, så räcker kassan bra till en biljett till Stockholm?" sade jag. Flickan gick tyst en stund.

"Nej", sade hon långsamt. "Jag vill vara med litet till, om du inte tycker jag är till besvär."

Jag såg på henne. Jag begrep mig ej på henne. Hade hon inte suckat och längtat att snart vara i Stockholm, och när hon så bara hade att sätta sig på tåget — så ville hon inte. Det var, som om hon läst mina tankar, ty hon sade:

"Tänk, att jag inte är ett dugg rädd för dig! Det är som om jag känt dig i många år!"

"Jag skulle vilja ha dig till reskamrat beständigt", sade jag.

Hon skrattade. "Du pratar! Och tänk att vandra på vintern — hu! — Vart ska du ta vägen, när jag farit till Stockholm?"

"Å, vart som helst. Till Värmland kanske. Eller norrut."

"Att du kan vara så sorglös." "Ja, jag vill inte vara bunden. Jag vill vara fri, jag vill vandra, som det faller mig in." Och jag stämde upp:

"Nog vill jag gärna ha ditt tycke
du väna barn med ögon blå
men strax ska du ha band och smycke
och vill i granna kläder gå.
Nej, hellre då jag fri vill vara
än lyfta dina bojors tvång,
jag därför låter kärlek fara
min största rik'dom är min sång."

Flickan tittade eftertänksamt på mig. "Hm", sade hon, "det kommer nog en tid, då du inte så utan vidare låter — låter allting fara."

— — —

Vi reste med tåget till Västerås. Även på tåget sjöngo vi, och det inbragte oss mer än vad biljetterna kostade. I gurkstaden skulle ju tösen ta båten till Stockholm, men då vi väl voro där, ville hon än en gång förlänga vår vandring. "Vi går till Enköping!", sade hon. Visst! Jag var glad att få vandra ännu ett stycke med min lilla kamrat. Ännu en gång togo vi nattkvarter i en hövolm. Flickan somnade snart, men jag låg vaken länge. Och tänkte. Så förtroendefullt hon låg där! Hon litade på mig, litade på att jag skulle beskydda och hjälpa henne.

Fram på dagen kommo vi till Enköping. Vi åto en härlig middag — och så var skilsmässans stund inne. Flickan såg vemodig ut. Det blev så konstigt trångt i mitt bröst. Vi delade upp kassan, som bestod av tjugosex kronor. Jag behöll de sex, resten fick hon. Vi stodo på stationen och sågo tåget ånga in. Jag drog min lilla färdekamrat till mig, och denna gång lyfte hon självmant sitt ansikte mot mig, då jag ville kyssa henne till avsked. En gäll signal, ett par viftningar — och hon var borta. Med en underlig sugande känsla i bröstet styrde jag ut mot landsvägen. Jag försökte muntra upp mig med att sjunga min vandrarvisa.

"Nej, hellre då jag fri vill vara
än lyfta dina bojors tvång.
Jag därför låter kärlek fara — — —"

men här fastnade sången mig i strupen.

— — —

Då jag på hösten kom till Stockholm sökte jag min reskamrat hos de vänner hon talat om. Förgäves. Inte heller i hennes föräldrahem kunde de ge mig besked om var hon fanns. Endast långsamt, långsamt förbleknade hennes minne.

— — —

Många år förflöto. Sedan länge hade mina vandringar upphört, sedan länge var jag stadgad och rangerad karl. Jag var på genomresa i en västgötastad. Jag hade ett par timmar på mig, innan mitt tåg skulle gå, och jag uppsökte en restaurant för att äta middag. Vid kassan stod en dam, som på något sätt tycktes mig bekant. Jag funderade, men jag kunde inte få klart för mig, vem hon var. Var gång jag såg åt disken till, mötte jag hennes blickar. Vem var hon?

Jag måste gå och begärde notan. Kvinnan vid kassan kom med den. En sådan nota! Inte en siffra stod på den, men den var fullskriven på båda sidorna.

"Tack för länge sedan! Tack för resan Smedjebacken — Västerås — Enköping! Den är mitt ljusaste, gladaste minne. Du var en så god kamrat. Du gjorde mig en så stor tjänst, och jag vet inte, hur jag ska tacka dig. Alla dessa år har jag väntat att träffa dig. Mannen framme vid fönstret, källarmästaren, är min man. Jag har det mycket bra. — Tack, käraste vän!"

Jag såg upp på henne. Vi sade ingenting. Tafatt tog jag efter min börs för att betala förtäringen, men hon skakade avvärjande på huvudet. Omsorgsfullt lade jag den lilla notan i min plånbok — jag bevarar den än — och hon räckte mig sin hand till farväl. I dörren vände jag mig om. Hon log emot mig så vackert, som bara en god kvinna kan le.

Abel Holmberg.

Gustavsbergs skolor för yrkesundervisning

avslutade sina kurser för säsongen med ett samkväm i Kommunalhuset den 24 maj. Föreståndaren, överlärare V. Gezelius, hälsade välkommen och erinrade om att verksamheten nu kunde fira sitt 10-årsjubileum. — Sven Petterssons kvartett inramade det hela med tjusig musik. — Porslinmålningsgruppen visade prov på sina alster. Det är tydligt att vi har en del duktiga målare på Dekoravdelningen. Sömnadskursen demonstrerade sina plagg under mannekänguppvisning. Det var riktigt trevliga klänningar, som fruarna i samhället åstadkommit. I denna kurs har man haft 4 grupper med 45 elever och förfärdigat 210 plagg. Fru Elsa Pettersson berättade hur kursen arbetar och kommenterade resultaten. Skolans inspektör, Artur Teglund, lyckönskade kursdeltagarna och tackade lärarna. Han gav samtidigt några glimtar från arbetslivet vid porslinsindustrin i England, varifrån han just återvänt efter ett studiebesök. Skolstyrelsens ordförande Georg Lundgren tackade dem som hållit i tömmarna för yrkesskolan. Och så blev det kaffe och film.

FÖDDA:

Den 18 maj. En dotter t. Aldo Gavazzeni och h. h. Selma Viola f. Johansson, Hästhagsvägen 8 b.

Den 20 maj. En son t. Olov Birger Jonsson och h. h. Britt Alice f. Rydberg, Kullen 7.

Den 24 maj. En dotter t. Karl-Heinz Erret och h. h. Gundula f. Holetzeck, Ösby 1:1.

Den 26 maj. Pia Christina, d. t. Sven Robert Nordström och h. h. Ulla Britt f. Frelin, Hästhagsterrassen 18.

Den 28 maj. Eva Christina, d. t. Hans-Eric Pihlgren och h. h. Eva Birgitta Margareta f. Andersson.

Den 29 maj. Rolf Eric, s. t. Sven Erik Dahlgren och h. h. Cilluf Fanny Benedikta f. Danholt, Hästhagsterrassen 2.

Den 5 juni. En dotter t. Hans Sven Evald Bodelsson och h. h. Greta Maria f. Jakobsson, Hästhagsterrassen 11.

Den 8 juni. En son t. Sven Algot Leonard Svensson och h. h. Tyra Paulina Albertina f. Sjögren, Ösby 1:1.

Den 9 juni. En son t. Nils Olof Oskar Bergkvist och h. h. Rut Solveig f. Dahl, G:le Svartens v. 9.

Den 24 juni. En son t. Oskar Bertil Arvidsson och h. h. Edla Sofia f. Emanuelsson, G:le Svartens v. 5.

Den 28 juni. En son t. Göran Sigvard Berglund och h. h. Sigrid Jemina Elisabet f. Österberg, Höjden.

Den 29 juni. En son t. Gustaf Vilh. Olausson och h. h. Karin f. Lundberg, Ösby 1:1.

Den 1 juli. En dotter t. Henry Helge Nord och h. h. Marianne f. Andersson, Grindstug. F. 35.

Den 12 juli. Anne Kristina, d. t. Karl Erik Bertil Hedberg och h. h. Anna-Liisa f. Borén, Skeviksg. 8.

VIGDA:

Den 6 juni. Stig Olof Emanuel Sahlén, Eskilstuna o.Inga-Lisa Johansson, Mariag. 11.

Den 15 maj. Ulf Turesson Waldau, Västerås och Ulla Elisabet Molin, Ekedalsv. 7.

Den 9 maj. Fernando Groselli, Hästhagsterrassen 7 och Santa Marian, Akerlyckan.

Den 5 juni. Erik Gunnar Johansson, Mariagatan 5 och Kally Ingrid Maria Larsson f. Gahnström, Hästhagsvägen 5.

Den 25 juni. Lars Erik Gunnar Nilsson, Grindstugärde D. 28 och Birgit Margareta Näslund, Hästhagsvägen 7.

Den 27 maj. Stefano Basetti, Hästhagsterrassen 9 och Giovanna Valli, Hästhagsv. 8 b.

Den 25 juni. Tord Billy Forsberg, Mariag. 13 och Ruth Solveig Andersen, Skeviksg. 8.

Den 26 juni. Sture Rolf Valentin Hallgren, Stockholm och Maj Gunvor Berglund, Hästhagsterrassen 1.

Den 25 juni. Kjell Ingvar Gustavsson, Mariag. 11 o. Lillemor Maria Svedberg, Alg. 1.

Den 19 juni. Kurt Ingvar Folke Nilsson, Mariag. 13 och Ingegerd Dolores Lundstedt f. Eriksson, Mariapl. 2.

Den 19 juni. Byss Hans Roland Hansson, Mariapl. 2 och Siv Anne-Marie Lindström, Kullen 7.

Den 27 juni. Verner Vilhelm Lindberg G:la väg. 16 och Karin Helena Modin f. Almgren.

DÖDA:

Den 22 maj. Änkefru Matilda Vilhelmina Johansson f. Olsson, Värmd.-g. 7. 82 år.

Den 2 juni. Änkefru Emma Vilhelmina Jonsson f. Orling, Ald.-h. 91 år.

Den 12 juni. Borstbind. Amalia Ingeborg Magnusson, Ald.-h. 89 år.

Den 21 juni. Fru Emma Matilda Pettersson f. Fineman h. t. maskinsköt. Karl Adolf Pettersson, Kullen 8. 67 år.

Den 4 juli. Slamhusarb. Erik Verner Bergwall, Skeviksg. 7. 53 år.

Den 25 juli. Bagarmäst. Klas Lennart Larsson, Bageriet, 37 år.

Den 26 juli. Fru Signe Viktoria Lovisa Jansson f. Anderson, Tjustvik 1:1, 65 år.

"Det räcker icke att lägga år till livet man måste också lägga liv till åren." — (AT den 22-7)

När jag läste detta kom jag att tänka på två gamla gummor, som satt i en park och hörde på hemvärnsmusiken.

Gummorna stickade avigt och rät, det heter visst så, och stickorna vilade inte en sekund, det kan jag försäkra. Just när jag stod där och tittade på tanten så spelade musiken en sprittande vals. Gummorna satt först stilla och sa' något till varandra. Minns du? eller något sådant skulle jag tro. Se'n började de så där litet smått att vicka med huvudena och nynna med i melodin, och rätt som det var så började t. o. m. ändalykten att gå i valstakt. (Säj redaktör'n, heter det ändalyktorna i pluralis?)

Det var både roligt och rörande att se dessa säkert 80-åriga gummorna leva in i musiken och minnena så intensivt som de gjorde.

Jag skulle vilja säga: att bevara sinnenas mottaglighet, det är att lägga liv till åren. Och samma intryck av verkligt levande människor fick jag av musikanterna. Det var gamla kämpar allesamman. Inte lät det så bra precis — men vad gjorde det? Dom gav ju i alla fall, allt vad dom kunde ge, av sitt musikaliska kunnande. Det både syntes och hördes.

När jag frågade dirigenten om han inte kunde få tag på några yngre krafter att stoppa in i kåren så blev svaret nekande.

Men gossorkestrarna då? Han skrattade till. — Nej du, så länge skolornas musiklärare inte har tid, att undervisa individuellt i det mest elementära så har vi heller ingenting att hämta därifrån. Naturligtvis passade jag på att fråga honom om vad han tyckte om vårt sätt att lösa utbildningsproblemen i Gustavsberg. Utmärkt! tyckte han, sedan jag redogjort för hur vi kommer att arbeta fr. o. m. i höst.

Det gladde mig naturligtvis för den här dirigenten var och är fortfarande känd som en mycket insiktsfull person i musikaliska utbildningsfrågor, minst sagt.

Ja, så nu är det väl bäst att jag även för intresserade Gustavsbergare talar om hur vi ska ha det med gossorkestern till hösten. Jo, först och främst skall musikdirektör Svensson överta ansvaret och ledningen av densamma. Därutöver skall pojkarna indelas i grupper med en instruktör i varje.

Varje måndag mellan 16.45—18.45 kommer så musikdirektör Svensson att ha samövning med hela orkestern. Under veckans lopp kommer sedan varje pojke att få en speciell lektion av sin instruktör.

Fem av blåsorkesterns medlemmar har ställt sig till förfogande som gruppinstruktörer nämligen Sven Wallin, Folke Andersson, Bernt Andersson, Fredy Kihlberg samt undertecknad. Vi sätter igång den 23 augusti. Väl mött, grabbar!

Fanfar.

Sigvard Larssons "Videungar" fick första pris i fotoklubbens tävling klass 2. Bilden har tagits med Bl. 8, tid 1/100 på 6 m. avstånd och med filmen Kodak plus X.

UN PALACIO MUNICIPAL REDONDO

En Gustafberg, suburbio de Estocolmo —la hermosa capital de Suecia— ha sido construido un Palacio Municipal completamente redondo, con techo removible que permite el añadido de otros pisos más, cuando las futuras necesidades así lo requieran. Entanto, como cúpula superior y remate, una especie de linterna.

Vår tryckfelstävling

blev ett gott betyg åt vårt tryckeri. Ingen har lyckats finna några tryckfel. Red. har bara funnit ett. Däremot har en läsare visat oss på ett intressant tryckfel från en stor spansk tidning, som uppmärksammat vårt kommunalhusbygge i Gustavsberg. Texten till bilden här ovan lyder i översättning: "I Gustavsberg, som är en förstad till Stockholm — Sveriges vackra huvudstad — har konstruerats ett kommunalhus, som är fullständigt runt, med ett tak som kan förnyas och som tillåter påbyggandet av ytterligare andra våningar, när behoven i framtiden så påkalla. Taket slutar i mitten i en kupol, som bildar en lanternin". — Varför skall man förresten säga att bilden utgör ett tryckfel. Det kan mycket väl vara pinglorna på Kommunalkontoret.

Tack

För alla uppvaktningar på min 70-årsdag, för blommor och presenter, frambär jag härmed mitt varma tack.

Gustaf Reinhold Karlsson.

*

För all vänlig uppvaktning, för gåvor, blommor och telegram på min 50-årsdag ber jag att få framföra mitt hjärtliga tack!

Carl Wiberg.

"PUNGO" · KOMP.: STIG LINDBERG · GUSTAVSBERG

Herr Axel Björkman
Tallåsen 24
Gustavsberg

Pris 1:-